

*Планування виховної роботи
Бірківської
загальноосвітньої школи
I-III ступенів
імені І. А. Цюпи
на 2020-2021 навчальний рік*

*Основна тема виховної роботи
у 2020-2021 навчальному році:
«Формування конкурентно спроможної
особистості з високим рівнем
компетенцій»*

*Основна мета вихованої роботи
у 2020-2021 навчальному році:
«Формування громадянина, патріота,
інтелектуально розвиненої, духовно і
морально зрілої особистості, готової
протистояти ворогам Батьківщини та
асоціальним впливам, вміння вирішувати
особисті проблеми, творити себе і
оточуючий світ»*

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1. Концепція сучасного виховного процесу.....	5
1.1 Сучасні виклики виховання.....	5
1.2. Проблеми виховання.....	8
1.3.Нормативна база виховання.....	9
1.4. Засади сучасного виховання.....	10
1.5. Наукові підходи до сучасного виховання.....	12
1.6. Основні принципи виховання.....	13
1.7. Базові моральні принципи сучасного виховання.....	15
1.8. Основні конструкти виховного середовища закладу загальної середньої освіти та виховного простору сучасного учня.....	18
1.9. Необхідність формування критичного, креативного і підкувального мислення в учнів.....	18
1.10. Пріоритети у вихованні компетентної особистості.....	20
1.11. Основні форми і методи організації виховного процесу.....	24
Розділ 2. Зміст виховної роботи Бірківської ЗОШ І-ІІІ ступенів імені І. А. Цюпи у 2020-2021 навчальному році.....	26
2.1. Мета та завдання виховного процесу у Бірківській ЗОШ І-ІІІ ступенів імені І. А. Цюпи.....	26
2.2. Форми та методи виховного процесу у школі.....	38
Додатки.....	42

ВСТУП

Загальна соціокультурна ситуація, виклики щодо збереження цілісності й державності України, військова загроза, завдання консолідації суспільства, реформування системи освіти визначають нагальність підвищення уваги до виховного потенціалу освітнього середовища та допомоги школі в організації виховного процесу на основі інтеграції виховних зусиль суспільства, зокрема громади, а також до виховання базових соціальних цінностей суспільства і малих груп, соціально-значущих якостей особистості, її компетентності і готовності до вияву відповідальної громадянської позиції і патріотизму.

Сучасні діти знаходяться в ситуації численних ризиків, спокус, негативних впливів (у тому числі і через маніпулятивні технології деструктивного змісту ЗМІ, інтернет-мережі, різних видів рекламної продукції), дезорієнтації у вимогах і моделях поведінки, безцільового проведення позаурочного часу. Посилення тенденцій щодо зміцнення культури сили, грошей, маргіналізації підлітків за місцем проживання, ствердження асоціальних субкультур сприяє набуттю і накопиченню асоціального і протиправного досвіду у дітей, формування у них викривленого образу світу та актуалізує потребу формування у підростаючих поколінь гуманістичної та устійливої до маніпуляцій свідомості, моральних принципів, духовності.

Потребують нагального розв'язання проблеми захисту дитинства, провадження в освітній процес нової філософії виховання – соціально-педагогічної підтримки підростаючої особистості як найбільш перспективної щодо нового осмислення ролі педагога в освітньому процесі та його взаємодії з учнями на етичних принципах і моральних імперативах. Основними завданнями соціально-педагогічної підтримки визначаються допомога учням у розвитку ціннісно орієнтованої активності, подоланні труднощів соціальної взаємодії, профілактика ризикованої поведінки, соціальний захист у складних життєвих ситуаціях.

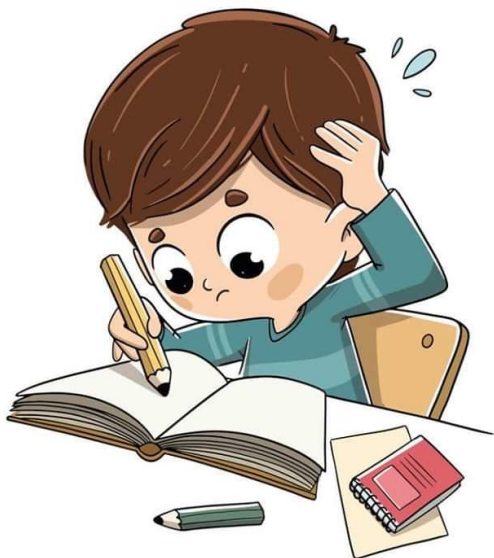
Складність сучасних виховних проблем потребує комплексного підходу у їх розв'язанні та розвитку соціально-педагогічної парадигми виховання. Основою нової парадигми, а відтак і основою виховання виступають особистість дитини, визнання її найвищою цінністю, орієнтація педагога на гуманні, демократичні принципи спільної з дитиною життєдіяльності, отже, генерація стратегії суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

Нова парадигма виховання полягає в розумінні дитини як суб'єкта і мети виховання, орієнтує на усвідомлення виховання як соціально-педагогічного явища, на підвищення виховного потенціалу освітнього середовища та проектування цілісного виховного простору. Превентивними заходами у роботі з дітьми визначаються: приділення особливої уваги формуванню ідентичності, основ духовності особистості, культури мислення і культури поведінки, профілактиці шкідливих звичок, ризикованої, девіантної і кримінальної поведінки, жорстокості і насилля в учнівському середовищі, різних видів залежностей.

РОЗДІЛ 1

Концепція сучасного виховного процесу

1.1 Сучасні виклики виховання

Концепція Нової української школи пропонує виховний компонент змісту компетентностей, визначених у Законі України «Про освіту». Закладені основні орієнтири компетентнісного виховання особистості учня можуть творчо наповнюватись конкретним змістом, з урахуванням особливостей функціонування закладу освіти, вікових та індивідуальних можливостей учнів, інших актуальних соціальних викликів.

У вихованні підростаючого покоління та формуванні духовної безпеки української нації доцільно вичленити виклики: внутрішні і зовнішні. Ключовим внутрішнім викликом духовної безпеки нації виступає національна самоідентифікація, яка втілюється у почуттях-цінностях – «Я-Українець» – «Ми-Українці». Сутність цих почуттів-цінностей полягає у дієвій причетності особистості до своєї нації, до роду у широкому розумінні цього слова. Особистість має прийняти історичну естафету вищих духовних надбань нації, жити і діяти на їх основі та примножувати їх з урахуванням викликів теперішнього часу. Низький рівень цього фактору, коли не достатнє почуття єдиного національного роду, спричиняє недостатню консолідацію суспільства, низьку соціоцентрованість членів суспільства, за якої вони свідомо обмежують себе у суспільно значущих домаганнях, цілях, продуктивних способах удосконалення існуючої соціокультурної ситуації, їхню переважаючу Его-орієнтованість з відповідними утилітарними цінностями, перебільшення ролі міжрегіональної самобутності. У цьому сенсі означений фактор є системотвірним, і виховні зусилля повинні бути у першу чергу спрямовані на його оптимізацію.

Серед зовнішніх викликів на увагу заслуговують наступні:

- *Ідеологічний фактор*, який ставить за мету забезпечити громадян України, зокрема молодь від впливу ідеології інших держав, зацікавлених у формуванні своїх прихильників та розхитуванні з середини політичної ситуації в Україні. У цьому зв'язку важливою вбачається своєчасне забезпечення їхніх ключових цінностей: здоров'я, сім'ї, кар'єрного зростання, матеріального достатку, індивідуально і суспільно значущої самореалізації. На сьогодні є потреба у тому, щоб повернути українській ідеології її власні: зміст, потенціал, історію, пантеон героїв і визначних діячів, переосмислити існуючий досвід і визначити новітні завдання подальшого розвитку нації, держави, суспільства. Водночас слід зважати на те, що національна ідеологія формується разом із нацією, її духовним розвитком і становленням, що потребує уваги до виховного аспекту.

- *Ціннісна забезпеченість* є важливою складовою духовної безпеки,

оскільки від цього чинника значною мірою залежить цілісність українського суспільства. Конфлікт цінностей тоталітарного та демократичного спрямування спостерігається не лише на рівні різних поколінь, а й різних регіонів, що є причиною активного просування РФ політичних сил, лояльних до окупантів.

Тому за теперішніх умов важливою є активізація зусиль з підвищення духовного рівня української молоді, формування у неї стійкої системи глибоких морально-духовних цінностей, оскільки саме вони складають основу мотиваційної сфери як особистості, так і суспільства в цілому. Те, чим керується окрема особистість у своїй поведінці, діях, добре висвітлює її глибинну сутність. Якщо особистість чи суспільство сповідує високі гуманістичні цінності, то цілі і засоби її досягнення також будуть досить високими і гуманними. Тільки таким чином ми можемо досягнути поступового економічного, політичного й духовного піднесення нашої країни, оскільки ці сфери досить тісно переплетені і взаємозв'язані.

- *Релігійний фактор* на сьогодні є потужним засобом впливу на українську молодь, яка перебуває у пошуку абсолютних цінностей. На цьому тлі Церква Московського патріархату, виконуючи замовлення Кремля, через проповіді та Боже Слово пропагує цінності «русского мира», стимулює сепаратистські настрої, зневагу до української культури.

Спостерігається втрата єдності у православ'ї та прагнення України створити свою визнану помісну Церкву. Ці процеси породжують з боку МП посилення тиску на населення України, апелюючи до різних історичних, національно-культурних і політичних реалій. Відмінності у геополітичних орієнтаціях та інтересах церковників свідчить про їхню не стільки церковну, скільки політичну боротьбу за українську молодь.

- *Фактор історичної упередженості* в зарубіжних і українських мас-медіа завдає удару по духовній безпеці української молоді, оскільки переконує їх у меншовартісності і вторинності української нації, її несаможитності, залежності від інших сильніших держав, які вирішують її долю. Тому на сьогодні важливим бачиться об'єктивне висвітлення історії України та її популяризація, увага до української мови, яка досі не має належної державної підтримки. Водночас така міфотворчість спостерігається і в Україні, що можна пояснити бажанням відмовитися від застарілих ідеологічних концепцій на користь нових, які більше відповідають історичним реаліям. Однак, на сьогодні надзвичайно важливо дотримуватися історичної правди. Всі спроби прикрасити історію свого народу, навіть з найкращих патріотичних міркувань, як показує світовий досвід, мають зворотний ефект. Врешті-решт історична неправда стає очевидною, що болісно б'є по престижу країни.

- *Фактор маніпулювання свідомістю* активно здійснюється через засоби масової інформації, різного роду інформаційні ресурси, які є потужним засобом впливу на молодь та використовуються різними країнами з метою впливу на неї, роздмухування сепаратистських настроїв, презирливого ставлення до своєї Батьківщини, її культурних здобутків. Ведення інформаційної війни Росією показало невміння протистояти російській агресії на інформаційному рівні,

певну перевагу російськомовних ЗМІ в Україні, використання неправдивої чи напівправдивої інформації з метою домінування та пропагування ідей «русского мира». Масована підміна національних архетипів масовою культурою є причиною відсутністю стійких моральних цінностей, зорієнтованістю на ціннісно-примітивну субкультуру, збіднення власного духовного світу.

- *Фактор стану навколишнього середовища (екологічний)* – життя в епоху викликаної антропогенною діяльністю глобальної екологічної кризи, що виявляється у постійному погіршенні стану природи і змінах клімату, забрудненні повітря, води, ґрунтів, накопиченні величезної кількості відходів, знищенні історичних лісових масив, деградації земель, опустелюванні, втраті біорізноманіття є суттєвим чинником

формування свідомості зростаючого покоління, що у більшості своїй зростає в урбанізованих умовах. Відірваність від природи, неврегульовані потреби у споживанні, в більшості споживацьке та практично-прагматичне ставлення до природи авторитетних дорослих, невміння і небажання поводитись екологічно безпечно має у своїй першопричині кризу духовну, кризу цінностей. Особистий і суспільний тиск на довкілля провокує екосистемні відповіді. Вони виявляються, насамперед, у погіршенні здоров'я громадян, міському та інших видах стресу, зростанні почуття невдоволеності, нещасності, рівня соціального смутку, що, в свою чергу, як здійснює вплив на спосіб життя, так і провокує агресію по відношенню як до природи, так і до членів групи та суспільства.

- *Фактор естетико-ціннісної спрямованості* є також складовою духовної безпеки, оскільки різного роду естетичні викривлення та орієнтація щодо споживання масової культури є причиною втрати національної своєрідності, втрати цінності життя у цілому. З огляду на те, що цей фактор є практичне втілення в культурному житті окремої людини, яка так чи інакше потребує духовного джерела, роль естетичного аспекту духовної безпеки у сучасних умовах зростає.

- *Фактор інформаційного впливу* стає дедалі потужнішим. Інформаційна війна з боку Російської Федерації загрожує деформацією ціннісних основ, морально-духовної єдності українського суспільства в боротьбі проти проросійських терористів на Сході країни. Це вимагає в секторі освіти підвищення ефективності національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання підростаючого покоління здатного до гідного захисту територіальної цілісності країни зі зброєю в руках.

- *Фактор цінності здоров'язбереження молоді* – аспект духовної безпеки, оскільки компонента духовного здоров'я особистості є визначальною у формуванні здорового способу і стилю життя особистості, убезпечуючи її від

ризиків втрати здоров'я через шкідливі звички, ведення нездорового способу життя тощо. Критичний стан здоров'я дітей і молоді України, актуалізує проблему формування здорового способу життя учнівської молоді, піднімаючи до рівня національної безпеки країни.

1.2. Проблеми у вихованні

Проблемами, які потребують свого вирішення у вихованні є:

- *втрата смисложиттєвих дороговказів значною частиною старших поколінь, а, отже, унеможливлення передачі позитивного соціального досвіду дітям і онукам;*
- *девальвація виховної функції школи на фоні поширення ставлення до школи як «освітньої послуги»; зниження цінності виховання в педагогічній свідомості;*
- *невідповідність, неадекватність змісту, форм, методів і засобів виховання новітнім умовам дорослішання підростаючої особистості;*
- *дефіцит форм, методів, технологій виховної роботи щодо формування культури вибору світоглядних, моральних зразків, формування соціокультурної ідентичності учнів, потенціалу громадянської дії у дітей та молоді;*
- *відсутність системності та цілісності у вихованні учнів, фрагментарність наступності в організації виховної діяльності в закладах освіти;*
- *диктатний, авторитарний характер стосунків між учителями і дітьми, домінування вербальних методів виховання;*
- *стигматизація мислення фахівців, які здійснюють виховну діяльність, їх відданість моралізаторським, «заялюючим», «ізоляційним» методам і підходам;*
- *методична і технологічна невідповідність педагогічних працівників до здійснення інновацій; некоректне впровадження соціально-педагогічних технологій;*
- *низький рівень розвитку психолого-педагогічної компетентності частини вчителів через відсутність у закладах освіти системної методичної роботи з питань виховання;*
- *різновекторність виховних впливів і неузгодженість дій різних суб'єктів виховання (сім'ї, дитячих і молодіжних об'єднань, позашкільних закладів освіти, закладів культури, спорту, охорони здоров'я тощо) у створенні виховного середовища;*
- *низький рівень розвитку інфраструктури виховного процесу в школах, дефіцит ресурсного забезпечення;*
- *недосконалість системи моніторингу виховання,*

необґрунтованість критеріїв, показників, інструментарію оцінювання виховних результатів, переважання кількісної фіксації результатів виховання на протизвагу (на шкоду) їх якісному аналізу.

Виховання – це цілеспрямована діяльність, яка здійснюється в системі освіти, орієнтована на створення умов для розвитку духовності зростаючої особистості на основі загальнолюдських і національних цінностей, надання допомоги в життєвому самовизначенні, громадянській і професійній компетентності та цілісній самореалізації.

Метою виховання є розвиток духовно-моральної особистості, здатної бути повноцінним суб'єктом суспільно значущих соціальних взаємин.

1.3. Нормативна база виховання

Нормативною базою виховання є:

Конституція України;

Конвенція про права дитини (ратифікована Постановою ВР від 27.02.91 № 789-ХІІ);

Закони України:

«Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VІІІ;

«Про повну загальну середню освіту» від 16.01. 2020 р;

«Про охорону дитинства» від 26.04.2001 № 2402-ІІІ;

«Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-ІV;

«Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18.03.2004 № 1629-ІV;

[«Про внесення змін до законодавчих актів з питань загальної середньої та дошкільної освіти щодо організації навчально-виховного процесу»](#)

від 06.07.2010 № 2442-VІ;

«Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 08.09.2011 № 3715-VІ;

«Про протидію торгівлі людьми» від 20.09.2011 № 3739-VІ;

«Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» від 09.04.2015 № 314-VІІІ;

«Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років» від 09.04.2015 № 315-VІІІ;

«Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» від 09.04.2015 № 317-VІІІ;

«Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07.12.2017 № 2229-VІІІ;

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу»;

Листи, накази, рекомендації МОН України:

«Про основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів», від 31.10.2011р №1234;

«Про внесення змін до законодавчих актів щодо протидії булінгу», від 29.01.2019р. №1/11-881;

«Деякі питання реагування на випадки булінгу та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», від 28.12.2019р., №1646;

«Роз'яснення до наказу МОН України від 28.12.2019р. №1646», від 13.04.2020р. №1/9-207;

«Про затвердження плану заходів з протидії булінгу», від 26.02.2020р. №203;

«Про зміни до наказу МОН України від 26.02.2020р №203», від 20.03.2020р.;

«Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству», від 18.05.2018р. №1/11-5480;

Кодекс безпечного освітнього середовища.

А також:

Концепція Нової української школи (2016);

Програма «Нова українська школа, у поступі до цінностей», від 02.07.2018р, №6;

Глобальна програма дій з освіти в інтересах сталого розвитку (ЮНЕСКО, 2014);

Концепція Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на 2016–2020 роки;

Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 13 жовтня 2015 року № 580/2015;

Концепція національно-патріотичного виховання дітей і учнівської молоді;

Загальнодержавна програма «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини на період до 2021р.»;

Концепція формування у підлітків національно-культурної ідентичності у загальноосвітніх навчальних закладах (2017);

Концепція екологічної освіти України.

1.4. Засади сучасного виховання

Засадами сучасного виховання є:

Гуманізм – система ідей і поглядів на людину як на найбільшу соціальну цінність, створення умов для її повноцінного життя і психо-фізичного, духовного та соціального розвитку;

Дитиноцентризм – наскрізний принцип виховного процесу, що орієнтує на незаперечне визнання цінності у житті людини періоду дитинства, соціальні,

вікові та індивідуальні потреби учня в освітньому процесі, його активну участь у шкільному житті та прийнятті рішень.

Холізм – виявляється у єдності навчання, виховання та розвитку. Єдності цілей виховання. Узгодження підходів у вихованні особистості дитини у школі, сім'ї та позашкільному закладі освіти.

Патріотизм - особливе, тобто безумовне і високосмислове почуття-цінність, яке характеризує ставлення особистості до народу, Батьківщини, держави та до самої себе. Базовими складниками почуття патріотизму є: любов до Батьківщини, народу, родини; діяльнісна відданість Батьківщині; суспільно значуща цілеспрямованість; гуманістична моральність; готовність до самопожертви; почуття власної гідності.

Повага – виявляється у повазі до особистості учня, незалежно від його віку, статусу та національної приналежності, дотримання його прав і свобод; недопустимість приниження честі та гідності, фізичного або психічного насильства, дискримінації за будь-якими ознаками. Орієнтує на взаємоповагу педагогів, учнів, батьків.

Рівність – визнання унікальності кожної дитини, в тому числі і з особливими потребами; недопустимість дискримінації дітей, зокрема й через формулювання неадекватних вимог до їхніх досягнень; допомога дітям і їхнім батькам у розкритті та реалізації здібностей і талантів дитини; визнання рівності особистісних позицій, відкритість і довіру між партнерами організації освітнього процесу.

Діалогічність – налагодження суб'єкт-суб'єктної взаємодії та спілкування між учасниками виховного процесу; створення умов в освітньому середовищі для налагодження порозуміння, самовираження, вільного висловлювання і можливості бути почутим; узгоджене розв'язання виховних проблем і досягнення виховних цілей.

Проектування цілісного виховного простору. Передбачає розвиток соціально-педагогічної парадигми виховання, використання у практиці виховання форм і соціально-педагогічних технологій, що сприяють: профілактиці негативних соціальних явищ (наркоманії, девіантної, суїцидальної поведінки, поширенню ВІЛ/СНІДу, злочинності та інше), утвердженню здорового способу життя; підтримці особистісного розвитку; оптимізації взаємодії групи і особистості; формуванню толерантності, патріотизму, інших базових соціальних цінностей, соціально-значущих якостей; створенню сприятливого для життя і діяльності довкілля; розгортання доброчинності (тобто волонтерства) тощо. Соціально-педагогічна парадигма виховання вибудовується навколо соціально-значущих цілей і цінностей, та тих концептуальних ідей, можливих механізмів їх реалізації, що стратегічно працюватимуть на цілісний підхід у подоланні негативних соціальних явищ, активізацію громади у цьому процесі, пошук та впровадження інновацій, що передбачають необхідний позитивний соціальний ефект.

Соціально-педагогічна солідарність. Орієнтує на згуртування, солідарну єдність суспільства навколо соціально-значущої мети виховання

шляхом інтеграції виховних сил суспільства у побудові цілісного виховного простору та вибудовування стратегії і тактики педагогічно доцільної взаємодії громадянського суспільства і владних структур у розв'язанні актуальних соціально-педагогічних проблем і задач на основі співпадання особистісних, суспільних і державних інтересів у вихованні підростаючих поколінь.

1.5. Наукові підходи до сучасного виховання

Особистісно орієнтований методологічний підхід спирається на синтез встановлених психологічною та педагогічною наукою закономірності функціонування та розвитку особистості дитини у закладах загальної середньої освіти та розкриває особливості формування моральної самосвідомості дітей цього віку, особистісні трансформації,

пов'язані з визначенням і вибором моральних цінностей.

Особистісно орієнтований підхід забезпечує право особистості на вільний вибір тих чи інших духовно-моральних цінностей, вироблення власної ціннісної позиції, та можливість у достойній для неї практичного втілення, долаючи дисгармонію у різноманітних життєвих ситуаціях та стверджуючись у моральному досвіді, поведінці, спілкуванні, діяльності.

Особистісно орієнтований підхід дозволяє зосередити увагу педагога на особистості дитини, її власному моральному досвіді, внутрішньому світі, що сприяє розкриттю творчого потенціалу вихованців, їхніх кращих моральних якостей, утверджує свободу морального вибору, а також протистоїть усередненню чи нівелюванню особистості.

Вибір у межах особистісно орієнтованого виховання гуманної поведінкової тактики сприяє створенню єдиного емоційно-чуттєвого діапазону вихователя і вихованця як умови самотворення і набуття власної відповідальної свободи дитиною.

Особистісно орієнтований підхід не обмежується лише виховними впливами на дитину, а будується на міжособистісній комунікації (діалогові) вихователя і вихованця і передбачає відповідність моральних завдань, які стоять перед дитиною її віковим особливостям, моральному і життєвому досвіду у з'ясуванні для себе смислу життя і найважливіших цінностей.

Аксіологічний підхід у взаємозв'язку з гуманістичним та особистісно орієнтованим методологічними підходами відіграє важливу роль у практичному і теоретичному осягненні особистістю моральних цінностей та усвідомленню їх можливостей у задоволенні моральних і духовних потреб. Згідно аксіологічного підходу моральні цінності не можуть існувати поза людиною і без людини, а виступають результатом її життєдіяльності, духовно-

моральним надбанням. Рефлексія є неодмінною умовою усвідомлення власного вибору моральних цінностей та права іншого на такий вибір. Моральні цінності не можуть нав'язуватись особистості, оскільки вони є індивідуальними, такими якими їх бачить і розуміє сама особистість, як інтерпретує, виходячи з власного життєвого і морального досвіду, яким чином визначає життєві пріоритети.

Виховання дітей у закладах загальної середньої освіти не може здійснюватись спонтанно, а потребує врахування викликів часу та потреб самої особистості у цьому контексті.

Середовищний підхід розкривається у контексті виховного потенціалу освітнього середовища, в особливостях психологічного мікроклімату, полікультурному змісті шкільного виховання як співбуття і співдіяльності, міжособистісної взаємодії учнів і педагогів різних національностей і етносів, вивчення культури різних народів, толерантного ставлення до її носіїв та ґрунтується на комплексі науково-філософських уявлень про те, чим є особистість і середовище та як вони пов'язані між собою. Цей підхід ураховує, що в результаті взаємодії середовища й особистості постає спосіб її життя, основні риси якого обумовлюються умовами середовища. Він тлумачить середовище як засіб виховання і як технологію опосередкованого управління (через середовище) процесом формування і розвитку особистості підлітка.

Прагнення педагогів віднайти шляхи гармонізації відносин, пом'якшення впливу кризових факторів і способи залучення учнів до соціально значущої спільної діяльності втілюються у педагогізації середовища, інтеграції виховних впливів значущих дорослих і референтних однолітків, посиленні його превентивності.

Превентивна складова виховного середовища закладу освіти забезпечується упорядкуванням сукупності організаційно-педагогічних умов, взаємодія й інтеграція яких забезпечує соціально-правову підтримку розкриття внутрішнього потенціалу, духовного розвитку і самореалізації особистості; сприяє виробленню нею ціннісного ставлення до себе, природи і суспільства; зменшує негативні впливи соціуму на дитину.

Компетентнісний підхід забезпечує використання набутих особистістю духовно-моральних цінностей у відповідній практико-орієнтованій поведінці (у системі вчинків), гуманістичному спілкуванні, душевно-продуктивних та емоційних контактах.

Компетентнісний підхід сприяє поєднанню та інтегруванню теорії і практики в осягненні дітьми моральних і життєвих цінностей, здатність застосовувати отримані знання у різних життєвих ситуаціях.

1.6. Основні принципи виховання духовно-моральних цінностей

Основними принципами виховання духовно-моральних цінностей є:

- *гуманістичний принцип*, що полягає у визнанні людини найвищою цінністю, розумінні дитини, доброзичливому ставленні до неї, довірі, прийнятті дитини такою, якою вона є, зміні її поведінки через позитив;

- *індивідуальний принцип* утверджує унікальність і неповторність кожної дитини, визначає її інтереси, потреби у житті;

- *альтруїстичний принцип* виявляється у безкорисливій любові і турботі про іншу людину;

- *принцип неперервності*, який характеризує процес виховання як такий, що триває протягом усього життя людини;

- *принцип цілісності* за яким консолідує зусилля усіх суб'єктів виховання в одну систему;

- *принцип наступності*, що забезпечує передачу із покоління в покоління досвіду засвоєння гуманістичних цінностей, які є базисом виховання і розвитку дитячої особистості;

- *принцип культуровідповідності* за яким здійснюється виховання гуманістичних цінностей відповідно до культурних умов суспільства;

- *принцип природовідповідності*, тобто виховання дітей з урахуванням їх індивідуальних особливостей, темпераменту, якостей, нахилів, здібностей, вікових особливостей, природних умов, соціального оточення, народних традицій тощо;

- *принцип педагогічної компетентності*, що полягає у доцільному використанні педагогічних форм, методів, доборів змісту, педагогічній тактовності;

- *принцип стимулювання* визначається вірою у сили і здібності дитини, її здатність досягти високих результатів, заохочення до самоорганізації, самовиховання і самовдосконалення;

- *принцип життєвої творчої самодіяльності* передбачає становлення особистості учня як творця свого життя, який здатен приймати особисті рішення, і нести за них відповідальність, повноцінно жити й активно діяти, постійно самовдосконалюватися, адекватно і гнучко реагувати на соціальні зміни;

- *принцип оздоровчої спрямованості* визначає здоров'язбережувальні компетентності як основи формування в учнів закладів освіти відповідального ставлення до власного здоров'я;

- *соціально-педагогічне партнерство* як оптимізація спільної діяльності на основі діалогової взаємодії і узгодженої співпраці між різними соціальними інститутами у соціальному захисті, супроводі, соціально-педагогічній підтримці вразливих категорій сімей та дітей, інших цільових груп; координація дій педагогічних, виробничих колективів, сім'ї, громадськості з питань навчання і виховання дітей, підтримки формальної, неформальної та інформальної видів освіти, а також різних форм освіти: інституційної (очна,

заочна, дистанційна, мережева) та індивідуальної (екстернатна, сімейна, педагогічний патронаж, на робочому місці);

- *міжсекторальна взаємодія* розкривається як регулярні спільні заходи організацій громадянського суспільства і владних структур у побудові загальнонаціональної системи виховання, реагуванні на глобалізаційні виклики, подоланні складних соціально-педагогічних явищ; як спільне здійснення соціально важливих програм; підтримка кращих соціально-педагогічних ініціатив; як участь громадськості у формуванні та реалізації державної сімейної та молодіжної політики.

1.7. БАЗОВІ МОРАЛЬНІ ЦІННОСТІ СУЧАСНОГО ВИХОВАННЯ

Моральні цінності є інтегративним, стрижневим утворенням у ціннісному ставленні людини до себе та інших, ознаками якого є спрямованість на прояв в учнів власної гідності, поваги до інших та відповідальності за вчинки у своєму житті, готовність здійснювати моральний вибір та керуватися ним у повсякденній діяльності й спілкуванні.

Базовими духовно-моральними цінностями визначені – **ЛЮБОВ, ПОВАГА ДО ІНШИХ, ГІДНІСТЬ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, СОВІСТЬ, СВОБОДА, ТОЛЕРАНТНІСТЬ, СПРАВЕДЛИВІСТЬ, РІВНОПРАВ'Я, ІНІЦІАТИВНІСТЬ.**

Любов виступає основою сучасного виховання, стрижнем людського життя, критерієм востребуваності, визначаючи його сутність і сенс. Надзвичайної ваги любов набуває у кризові періоди життя особистості, визначаючи її життєвий вибір: самотворення чи саморуйнування. У підлітковому та старшому шкільному віці любов є життєвим пріоритетом, що визначає ідеали, цілі і духовні шукання дітей цього віку.

У вихованні виділяються наступні типи любові:

- *любов до батьків (до дітей).* Любов до дітей виступає умовою повноцінного виховання, розвитку і саморозвитку дитини в сім'ї, внутрішньою духовною потребою незалежно від її віку, що має поєднуватися з розумною вимогливістю до неї. Синівська і дочірня любов базується на родинних почуттях і є відповіддю на тепле і дбайливе ставлення до дітей, піклування, виховання;

- *любов до Батьківщини, народу* є важливою складовою світогляду і виявляються у патріотизмі, сформованості національної гідності, національно-культурної ідентичності, прив'язаності до своєї малої і великої Вітчизни;

- *любов до себе* (піклування та збереження власного життя і ствердження власної індивідуальності, здатності протистояти маніпулюванню чи прагненням якимось чином використовувати себе).

Повага до інших виявляється у прагненні бути порядними в усіх своїх вчинках і діях. Глибинний зв'язок поваги до інших й власної гідності втілено у словосполученні «гідний поваги». Кожна людина має власну гідність і саме тому гідна поваги. Без поваги один до одного не може існувати соціум, не складуться ні службові, ні товариські, ні сімейні взаємини. Кожна людина

прагне, щоб до неї ставились з повагою. І цьому допомагають правила ввічливості, вироблені людством. Повагою один до одного повинна бути пройнята вся атмосфера сім'ї. Повага до інших – це означає визнавати цінність іншої людини.

Гідність – це інтегральна цінність (надцінність), що охоплює: самоповагу, самооцінку, самоконтроль, самовдосконалення. Власна гідність відображає значущість кожної конкретної людини як моральної особистості, а також визначає свідоме ставлення людини до самої себе та ставлення до неї з боку інших

і суспільства загалом. Гідність також виражає уявлення про цінність кожного індивіда, який або реалізував себе, або може реалізувати в майбутньому. Гідність функціонує як внутрішня умова діяльнісного ставлення до дійсності, тоді як самоповага виключає бездіяльність.

Відповідальність є усвідомленою свободою конкретної особистості у прийнятті моральних рішень, виборі цілей та адекватних засобів їх досягнення. Відповідальність ні в якому випадку не суперечить особистій свободі, вона є логічним її виявом, детермінантою діяльності та поведінки, що визначає життєдіяльність та поведінку особистості, її життя у соціумі. Суть відповідальності полягає не лише в завданні, яке людина має виконати, не у вчинку, якого вимагають від неї певні обставини чи суспільні норми, а насамперед у тих діях, які вона могла б здійснити.

Існує чотири основні сфери прояву відповідальної поведінки особистості:

- 1) у системі «Я-інші»;
- 2) життєвиявлення та самоствердження «Я» (праця, пізнання, матеріальне життя);
- 3) інші особи і групи (діти, родичі, сім'я, інші);
- 4) функціонування, становлення і саморозвиток «Я». Відповідальність відображає не лише ставлення до інших, а й до себе і характеризує самовідповідальність.

Совість як вияв моральної самосвідомості є важливим інструментом моральної самооцінки індивідом власних учинків. Совість виступає ядром моральної самосвідомості і показником рівня її соціальної моральної зрілості. Водночас, совість – здатність особистості самостійно формулювати моральні обов'язки і реалізовувати моральний самоконтроль, вимагати від себе їх виконання і виробляти оцінку, здійснюваних нею вчинків. Совість – це одне з виражень моральної самосвідомості особистості. Отже, совість – це деяка субстанція, здатна апелювати до наших почуттів та емоцій, волі й розуму, спонукаючи нас діяти відповідно до того, що ми вважаємо добрим і правильним.

Толерантність характеризується здібністю ставитися із терпінням до інтересів, переконань, вірувань, звичок і поведінки оточуючих. Толерантна людина завжди виявляє ціннісне ставлення до людини незалежно від її переконань, віросповідання, національної приналежності. Проявами толерантності є доброзичливість, повага, чуйність, тактовність, делікатність, великодушність, які пов'язані з емпатійністю дитини, її здатністю до співпереживання, співчуття, співраді. Толерантність передбачає гуманне ставлення до людей з різним світоглядом і упереджує будь-які конфлікти між людьми.

Свобода є найважливішою моральною цінністю у житті як особистості, так і нації, без якої ставиться під сумнів саме існування. Особистість позбавлена свободи не має цілей і не бачить перспектив свого подальшого існування. Втрата свободи перетворює людину на засіб або спонукатиме до боротьби за свободу, навіть якщо її ціною буде життя.

Важливо аби свобода дітей була спрямована на розширення їхніх можливостей, відповідальності, здатність приймати рішення, а не на задоволення непомірних або імпульсивних бажань і потреб, що може призвести до свавілля. Осягаючи свободу у процесі свого життя учні прагнуть самореалізації та самоствердження у тій діяльності, яка їм найбільше подобається. У стінах школи діти здобувають важливий досвід свободи вибору, шкільного самоврядування, що не може існувати без відповідальності.

Справедливість наряду з гідністю, свободою є найбільш значущою моральною цінністю виховання і соціалізації особистості, що виступає основною умовою і базовим принципом побудови суспільства, людських стосунків.

Уявлення про справедливість реалізуються через функції: пізнання (оцінка), регуляції (емоційний стан, поведінка), самоствавлення (самооцінка і самоєфективність).

Справедливість протистоїть свавіллю, моральній кривді, зазіханням на духовні і моральні цінності. В умовах свавільного використання заохочення і покарання, справедливості не має місця. Несправедливістю є також і зрада.

Рівноправ'я характеризує міжкультурну взаємодію, відносини між різними народами й етносами на основі визнання їхніх здобутків, прав і свобод. Рівноправ'я покликане зберігати баланс і коректність взаємодії різних представників культур, зважаючи на їхні етнічні, особистісні та загальні інтереси.

Ініціативність виявляється в устійливому прагненні особистості до ініціації, генерації ідей, творчості, самостійності, а також у діяльній активності на досягнення певної мети, її вміннях ставити перед собою нові задачі та втілювати їх без додаткових спонук, знаходити нові, нешаблонні рішення і засоби їх здійснення.

1.8. Основні конструкти виховного середовища закладу загальної середньої освіти та виховного простору сучасного учня.

Виховне середовище закладу загальної середньої освіти – це середовище безпосереднього і опосередкованого впливу на дитину в закладі освіти у сукупності матеріального та духовного забезпечення освітнього процесу, що утворює сприятливі умови для особистісного і соціального розвитку учнів, розкриття їхніх здібностей, збагачення позитивного досвіду міжособистісної взаємодії, ціннісно-орієнтованої діяльності.

Суб'єкти виховного середовища закладу загальної середньої освіти – педагоги і учні всіх вікових груп.

Виховний простір сучасного учня: мережа закладів загальної середньої освіти всіх форм власності (загальної середньої та позашкільної освіти), сімейне середовище, вуличне середовище, зона дії засобів масової інформації та комунікаційних технологій.

1.9. Необхідність формування критичного, креативного і піклувального мислення в учнів

Цільовим мейнстримом (англ. mainstream — основна течія) освіти сьогодні є формування нової людини, що володіє «мисленням вищого порядку», яке має бути *критичним* (особливий спосіб мислення, характерними ознаками якого є здатність оцінювати та аналізувати твердження та факти стосовно будь-якого об'єкта чи явища; робити об'єктивні висновки та приймати обґрунтовані рішення на основі здобуття й опрацювання інформації; здійснення рефлексивних дій (аналітичних, контролювальних, оцінних), *креативним* (прагнути до постійного саморозвитку, генерувати нові ідеї та приймати нестандартні рішення, бути здатним до вибору із численних альтернатив, що пропонує сучасне життя) і *піклувальним* (цілеспрямовано використовувати свій потенціал як для самореалізації в особистісному й професійному плані, так і в інтересах суспільства й держави, тобто враховувати інтереси й потреби оточуючих людей і перебирати на себе відповідальність за свій життєвий вибір і власну життєдіяльність).

В умовах непередбачуваності та інтенсивних соціальних змін, які відбуваються в країні, одним із основних завдань соціальних та освітніх інститутів є розвиток критичного мислення у сучасних дітей та молоді.

Якщо людина володіє навичками критичного мислення, це означає, що вона вмє перемагати сумніви, аналізувати інформацію, протистояти впливам і маніпуляціям, – тобто володіє необхідними інструментами, щоб зробити власне життя більш осмисленим та успішним.

Основні навички критичного мислення (основні характеристики логіко-аналітичної компетентності):

- гнучкість мислення;
- зосередженість, аналіз та запам'ятовування інформації;
- визначення ключових аспектів, що містяться у явному або прихованому вигляді нової інформації;

- порівняння та спостереження (виявлення рис подібності й відмінностей об'єктів);
- генерування ідей, розробки виважених рішень;
- ефективно комбінування знань;
- формулювання критеріїв оцінювання інформації або ідей, перевірка правильності тверджень;
- терпимість до невизначеності та багато варіативності;
- відкритість для інших ідей, терпимість до інших точок зору, відмінних від власних;
- уміння будувати прогнози, логічність висновків;

- активне сприйняття інформації.

Основні навички креативного мислення:

- уміння експериментувати і використовувати наявні знання у нетрадиційних для них сферах застосування;
- здатність формувати нові паттерни, оперувати складними поняттями;
- гнучкість, оригінальність мислення, уникнення шаблонів у прийнятті рішень;
- орієнтованість не лише на організацію та переробку знань, а на їх створення;
- уміння змінювати структуру зовнішньої інформації та внутрішніх уявлень за допомогою формування аналогій і поєднання концептуальних прогалин;
- орієнтація на переформулювання поставленого завдання;
- пошук нестандартних рішень, нових можливостей; формування гіпотез, їх перевірка і модифікація;
- застосування конкурентно здатних підходів;
- орієнтація на створення нових або удосконалення наявних процесів, продуктів, послуг.

Основні навички піклувального мислення:

- урахування інтересів та почуттів інших людей;
- орієнтація на діалог у спілкуванні;
- орієнтація на самоосвіту, саморозвиток;
- здатність до поповнення та генерації знань;
- уміння оцінювати, наскільки власні дії є корисними для суспільства і держави.

1.10. Пріоритети у вихованні компетентної особистості

Визначаються відповідно до актуальних завдань і перспектив розвитку українського суспільства, позитивної соціалізації особистості та з урахуванням вікових можливостей учнів і специфіки організації виховного процесу в закладі освіти; пов'язуються з реалізацією прав і обов'язків учасників виховного процесу як активних членів громадянського суспільства.

Стосовно виховного процесу, за Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти, ми розуміємо компетентність як готовність і здатність особистості чинити морально на основі цінностей, світоглядних орієнтирів, етикету: усвідомлювати необхідність моральної поведінки, розуміти причинно-наслідкові зв'язки своїх дій, уміти обґрунтовувати і цивілізовано відстоювати свою позицію, приймати зважені моральні рішення, виявляти відповідальність, брати на себе обов'язки та протистояти аморальним впливам.

Компетентнісний потенціал забезпечує можливість усебічного розвитку особистості дитини на основі ключових компетентностей (див. подану нижче таблицю).

Компетентнісний потенціал виховання		
№ п/п	Ключова компетентність	Ціннісні ставлення та практичні здатності
1	Спілкування державною (і рідною мовою у разі відмінності) мовами	<p><i>Ціннісне ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – усвідомлення ролі рідної (державної) мови як механізму національної і етнічної самоідентифікації, збереження світового мовного різноманіття, способу збереження культурних традицій і стратегій, аудіо- та візуалізацію культурного різноманіття свого народу; - любов до української мови; – усвідомлення ролі української мови в особистому житті, а також у житті нації і держави; – спілкування українською мовою у школі та поза школою <p><i>Практична здатність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – розуміти українську мову; – послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях та дотримуватися мовного етикету; – застосовувати різноманітні комунікативні стратегії залежно від мети спілкування; – формулювати чітко думки, дискутувати, наводити аргументи, відстоювати власну думку; – уміти правильно використувати термінологічний апарат, спілкуватися в процесі начально-пізнавальної діяльності; – розв'язувати конфлікти за допомогою спілкування; – популяризувати ідеї гуманізму, добра та краси; – протистояти засміченості мови, лайливим словам
2	Спілкування іноземними мовами	<p><i>Ціннісне ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - усвідомлення ролі іноземної мови як механізму глобалізації, як запоруки зручності самореалізації в умовах закордоння; – ціннісне ставлення до культурних надбань різних народів, соціальної рівності; – позитивне сприйняття інакшості та інтерес до культурних

		<p>відмінностей;</p> <ul style="list-style-type: none"> – толерантне ставлення до представників різних народів і культур; – запобігання проявам ксенофобії, нетерпимості і расизму <p><i>Практична здатність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – готовність прийняти представників інших культур такими, якими вони є; – знати і за потреби спілкуватися мовами інших народів; – володіти навичками міжкультурної взаємодії; – запобігати міжетнічним і міжкультурним конфліктам; – уміти розв'язувати конфліктні ситуації та знаходити компроміси
3	Математична компетентність	<p><i>Ціннісне ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – усвідомлення важливості математичного мислення та математичних знань у життєдіяльності людини; – розуміння цілісної картини світу, закономірності розвитку суспільства, людських відносин, небезпек у застосуванні маніпулятивних технологій; – дотримування логіки і послідовності у мисленні та діях; – протистояння маніпулятивним впливам <p><i>Практична здатність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – розвивати критичне мислення; – аналізувати, систематизувати і сентизувати інформацію; – установлювати причиново-наслідкові зв'язки; – виокремлювати головні та другорядні цілі, ризики поведінки, ризиковані життєві ситуації й обирати шляхи їх вирішення
4	Компетентності у природничих науках і технологіях	<p><i>Ціннісне ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – розширення і поглиблення знань про предметний світ, сферу людських відносин та про себе; – критичне оцінювання результатів людської діяльності у природному середовищі <p><i>Практична здатність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – готовність до саморозвитку і опанування сучасними технологіями; – використовувати сучасні технології у своїй діяльності; – брати участь у дослідній і проектній діяльності
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p><i>Ціннісне ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – здійснення пошукової діяльності та виконання задач за алгоритмом; – уміння працювати з різними Інтернет-ресурсами; – розпізнавання достовірних і недостовірних джерел інформації; – протистояння Інтернет-агресії, Інтернет-булінгу тощо <p><i>Практична здатність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уміти використовувати різні способи пошуку корисної інформації в довідникових джерелах (зокрема, за допомогою інформаційно-комунікативних технологій), критично мислити в процесі збору та обробки інформації; – дотримуватися етикету;

		<ul style="list-style-type: none"> – критично відбирати Інтернет інформацію; – дотримуватися правил безпеки в Інтернет мережі та здатність протистояти інтернет-ризикам та маніпулятивним технологіям у ЗМІ та рекламі, соціальних мережах, комп'ютерних іграх
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p><i>Ціннісне ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – визначення мети та цілі власного життя і діяльності, планування й організація життя; – визначення близьких, середніх і далеких перспектив, розроблення стратегії життя; – уміння працювати самостійно і в команді; – користування різними джерелами інформації; – розширення знаннєвої та емоційної сфери, власні уявлення про життя; – застосовування різних поведінкових і комунікативних стратегій відповідно до мети діяльності та конкретної ситуації <p><i>Практична здатність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уміти моделювати власний освітній розвиток, аналізувати, контролювати, корегувати й оцінювати результати освітньої діяльності; – прагнути оволодівати новими знаннями та навичками; – готовність удосконалювати свої моральні, морально-вольві якості та навички поведінки впродовж життя; – розуміти необхідності роботи над собою
7	Ініціативність і підприємливість	<p><i>Ціннісне ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – аналізування життєвих ситуацій; – презентування власної ідеї та ініціативи; – формулювання власних пропозицій, рішень; – виявлення лідерських якостей; – усвідомлення ціннісного змісту грошей, праці і рівності прав людей, праці батьків; – засудження споживацького способу життя та трудової експлуатації дітей <p><i>Практична здатність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – готовність брати відповідальність за себе та інших; – розвивати моральні якості для успішної професійної кар'єри; – брати участь у шкільних заходах, волонтерській діяльності, у трудових десантах і благодійних акціях
8	Соціальна та громадянська компетентності	<p><i>Ціннісне ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – усвідомлення змісту понять «громадянин», «патріотизм», «військово-патріотичне виховання», «готовність до захисту Вітчизни» як важливих складників життєдіяльності людини; – усвідомлення конституційного обов'язку щодо громадянських прав та захисту суверенітету і територіальної цілісності України; – бажання брати участь у різних формах позакласної та позашкільної роботи військово-патріотичного спрямування; – участь у шкільному самоврядуванні і в дитячих громадських об'єднаннях

		<p><i>Практична здатність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – володіти навичками допомоги, самопомоги, захисту та виживати в складних умовах; – готовність захищати Батьківщину; – дотримуватися конституційних норм, повага до державних символів, законів України; – гуманно ставитися до інших людей, бути здатним до альтруїзму, співчуваття, емпатії; – цінувати і поважати свободу інших, право на вибір та власну думку; – поважати гідність кожної людини
9	Обізнаність та самовираженн у сфері культури	<p><i>Ціннісне ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – ідентифікація себе як представника певної культури; – визначення ролі і місця української культури в загальноєвропейському і світовому контекстах; – використання культурного досвіду в життєвих ситуаціях; – долучення до творчості, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби <p><i>Практична здатність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – поцінувати культурні здобутки людства та інтерес до них; – бути відкритим до культурного діалогу; – потреба у творчій діяльності, яка би відповідала здібностям і нахилам
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p><i>Ціннісне ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – усвідомлення природи, як джерела свідомості і духовності; – усвідомлення людини як частини і результату еволюції природи; – усвідомлення діяльності людини й її потреб як чинника руйнування довкілля; – формування ставлення до природи, як універсальної цінності; – визнання за об'єктами природи права на існування незалежно від привнесеної користі; – усвідомлення значущості здорового способу життя, фізичної підготовки та фізичного розвитку для повноцінного життя людини <p><i>Практична здатність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уміти виокремлювати екологічний контекст будь-якого виду діяльності; – формувати практичні навички екологічно безпечної поведінки (вміти обирати діяльність, що наносить найменшої шкоди природі); – уміти застосовувати позитивні надбання народних традицій та етнічної культури у ставленні до природи й побутовій діяльності.

1.11. Основні форми і методи організації виховного процесу

Основні *форми і методи* виховної роботи з молодшими учнями: тематичні виховні години, дискусії та диспути з актуальних для учнів питань і проблем; тренінги і міні-тренінги з використанням інтерактивних методів роботи; тренінг групової взаємодії, театральна діяльність (аматорський, ляльковий, пальчиковий, тіньовий театр), ігрова діяльність (ситуаційно-рольова гра, сюжетно-рольова гра, гра-драматизація, гра-бесіда, гра-мандрівка, ігрова вправа), інсценування, екскурсія, колажі, колективне творче панно, етична бесіда, тематичний зошит, ранок, свято, усний журнал, колективні творчі справи, оформлення альбому, on-line подорож, конкурси, школа ввічливості, демонстрація, презентація, розповідь, моделювання, вікторина, виставка малюнків, виставка-ярмарок, добродійна акція, хвилини з мистецтвом, година спостереження, година милування, спортивні змагання, козацькі забави, ведення літопису класного колективу, веселі старты, естафети, догляд за рослинами і тваринами інші види педагогічної анімації, гуртки дитячої творчості.

Основні *форми і методи* виховної роботи з дітьми підліткового віку: тренінги і міні-тренінги, виховні години, класні збори, лекція, зустрічі, фестивалі, вечори, змагання (квести, ярмарок солідарності, конкурси, конкурс-ярмарок, вікторина, виставка-конкурс, турнір, веселі старты та естафети, конкурс-інсценізація) ігрова діяльність (гра-експрес, рольова гра, інтелектуальна гра, колективне ігрове спілкування, пошукова гра), брейн-ринги, брейн-сторми, нарративні методи (розповідь (оповідка), бесіди, диспути), метод «моральних дилем», кластерний метод (складання красвордів, схем, таблиць, діаграм), метод тестування, метод «П'ять «чому»?», метод «Що буде, якщо...», метод різнонаукового бачення, прийом «Лінія цінностей», колективні творчі справи (КТС) (раптівка, жива газета, випуск газети, свято-презентація, усний журнал та інше), проектна діяльність, школа етикету, ведення літопису класного колективу, фестиваль, похід, спартакіада, колаж, акція (милосердя, благодійна, екологічна та інші), екологічна стежка, художня галерея, виставка творчих робіт, трудовий десант, родинне свято тощо.

Основні *форми і методи* виховної роботи зі старшокласниками: тренінги, майстер-класи, презентації, проектна діяльність, тематичні виховні години; шкільний театр, інші види педагогічної анімації.

Основні *методи*: інтерактивні (рольові ігри, інтелектуальні аукціони, «мозкові атаки», вправи (усні, письмові, графічні), вправління, метод аналізу соціальних ситуацій, кейс-стаді, створення ситуацій успіху, діалог, методика колективних творчих справ, SWOT-аналіз, нарративні методи (етичні та сократівські бесіди, дискусії, диспути); кластерний метод (складання красвордів, схем, таблиць, діаграм); рефлексивні (рефлексивно-експліцитний метод), метод «Open space», метод «Світове кафе», консультування, моделювання, добродійні акції, учнівські добродійні проекти, раптівки (флешмоби), форуми, скайп-конференції, онлайн-спілкування, перформанси, майстер-класи та інше.

Отже, різноманітні форми і методи роботи можуть творчо доповнюватись і наповнюватись змістом, актуальним до потреб вікового і морально-духовного розвитку дитини, з урахуванням її індивідуальних особливостей.

РОЗДІЛ 2

Зміст виховної роботи Бірківської ЗОШ І-ІІІ ступенів імені І. А. Цюпи у 2020-2021 навчальному році

2.1. Мета та завдання виховного процесу у Бірківській ЗОШ

Основною метою у вихованні учнів у 2020-2021 навчальному році буде формування громадянина, патріота, інтелектуально розвиненої, духовно і морально зрілої особистості, готової протистояти ворогам Батьківщини та асоціальним впливам, вміння вирішувати особисті проблеми, творити себе і оточуючий світ.

У роботі з учнями педагогічні працівники школи спираються на Конвенцію про права дитини, Закон України «Про охорону дитинства», Закон України «Про освіту», Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України, Національну стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (Указом Президента України від 25 червня 2017 року №344/2017), концепцію програми «Школа доброзичливого ставлення до дитини», Державну соціальну програму «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2021 року, проект «Безпечна школа» (антибулінг), Стратегію Ради Європи про права дитини (на 2016-2019 роки), методичні рекомендації з деяких питань організації в закладах освіти виховної роботи щодо безпеки й благополуччя дитини 2018/2019 навчальному році (Лист Міністерства освіти і науки України від 07.08.2018 №1/9-486) та будуть здійснювати виховну діяльність у відповідності до наступних ключових напрямів:

- *військово-патріотичне виховання;*
- *громадсько-правове виховання;*
- *екологічне виховання;*
- *художньо-естетичне виховання;*
- *родинно-сімейне виховання;*
- *моральне виховання;*
- *профорієнтаційне виховання;*
- *превентивне виховання*
- *формування здорового способу життя;*
- *розвиток творчих здібностей.*

Та відповідно до основних орієнтирів виховання:

- ціннісне ставлення до себе;
- ціннісне ставлення до сім'ї, родини, людей;
- ціннісне ставлення особистості до суспільства і держави;
- ціннісне ставлення до праці;
- ціннісне ставлення до природи;
- ціннісне ставлення до культури і мистецтва.

Основні завдання на 2020/2021 навчальний рік:

1. Сприяння набуттю дітьми патріотичного досвіду на основі готовності до участі в процесах державотворення, уміння визначати форми та способи своєї участі в життєдіяльності громадянського суспільства, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади, спроможності дотримуватись законів та захищати права людини, готовності взяти на себе відповідальність, здатності розв'язувати конфлікти відповідно до демократичних принципів.
2. Формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій.
3. Утвердження гуманістичної моральності як базової основи громадянського суспільства.
4. Підвищення соціального статусу виховання у системі освіти закладу, зміцнення й розвиток виховних функцій закладу.
5. Забезпечення взаємодії закладу з усіма соціальними інститутами, дотичними до виховання дітей та учнівської молоді, розширення складу суб'єктів виховання, посилення координації їхніх зусиль.
6. Посилення ролі сім'ї у вихованні дітей, зміцнення її взаємодії з закладом.
7. Розвиток учнівського самоврядування в закладі, використання нових форм реалізації виховного потенціалу дитячого та молодіжного руху.
8. Оптимізація змісту і форм виховного процесу.
9. Збереження та покращення фізичного, психічного та соціального здоров'я особистості.
10. Попередження та локалізація негативних впливів факторів соціального середовища на особистість.
11. Формування досвіду гуманістичних відносин на основі засвоєння та реалізації в повсякденному житті етичних норм і гуманної моралі.
12. Психологізація як здатність враховувати у комплексі всі зовнішні й внутрішні впливи на дитину й одночасно творити духовно-творче розвивальне середовище, нейтралізуючи негативні з них та посилюючи позитивні.

13. Залучення дітей до розв'язання суспільно значущих і особистісних життєвих проблем, формувати досвід громадянської поведінки.

14. Розвиток творчого потенціалу всіх суб'єктів освітнього процесу.

15. Життєтворчість як здатність забезпечити дитині можливість облаштувати власне життя, творити колективні та міжособистісні взаємини.

16. Педагогічна культура вчителів і вихователів, невід'ємними особливостями якої є людяність, інтелігентність, толерантність, розуміння, здатність до взаємодії.

17. Педагогічний захист й підтримка дітей у розв'язанні їхніх життєвих проблем та в індивідуальному саморозвитку, забезпечення їхньої особистісної недоторканності та безпеки.

18. Самореалізація людини в особистісній, професійній та соціальній сферах її життєдіяльності.

У зв'язку з визначеним основним завданням протягом 2020-2021 навчального року планується приділяти особливу увагу **національному та патріотичному вихованню**. В план виховної роботи також включені заходи щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді (додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2016 р. №641; наказ ДОН від 25.08.2016 № 337 Про затвердження Плану заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді у навчальних закладах на 2016 – 2020 роки).

Серед основних завдань — **національно-патріотичне виховання** на засадах загальнолюдських, полікультурних, громадянських цінностей, забезпечення фізичного, морально-духовного, культурного розвитку дитини, формування соціально зрілої творчої особистості, громадянина України і світу, підготовка учнів до свідомого вибору сфери життєдіяльності та підвищення відповідальності сім'ї за освіту і виховання дітей.

Реалізація **Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді**, передбачає виконання наступних завдань: розроблення програм, навчально-методичних посібників з предметів гуманітарно-соціального спрямування для дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних та вищих навчальних закладів, спрямованих на патріотичне виховання дітей та молоді; підготовку та видання науково-методичних посібників і методичних рекомендацій з організації виховних заходів, роботи клубів, центрів патріотичного виховання, у зв'язку з чим протягом навчального року планується узагальнити передовий педагогічний досвід класних керівників школи з виховної роботи з національно-патріотичного, військово-патріотичного, правового виховного, формування здорового способу життя, екологічного спрямування та формування навичок самоврядування, соціальної активності у процесі практичної громадської діяльності школярів.

Одним із **виховних завдань Концепції** є військово-патріотичне виховання молоді, спрямоване на підготовку її до оволодіння військовими

професіями, формування готовності до служби в армії, задоволення інтересів підростаючого покоління у постійному вдосконаленні своєї підготовки до захисту Вітчизни; мотивацію молоді до військової служби. У зв'язку з цим планується активізувати профорієнтаційну роботу серед старшокласників на подальшу службу в Збройних силах України шляхом проведення спільних заходів з військовими частинами, екскурсій до музеїв військових частин; активізувати зв'язки і спільну профорієнтаційну діяльність шкіл та військових ВНЗ (юний правознавець, десантник, рятувальник, розвідник, снайпер, поліцейський, прикордонник, радист) та ін.

Пріоритетними для учнів початкових класів є активні методи, що спрямовані на самостійний пошук істини та сприяють формуванню критичного мислення, ініціативи й творчості. Оскільки у молодшому віці у

дітей домінує образне мислення, то найбільш доцільними є такі форми діяльності: гра-мандрівка («Подорож містами України»), екскурсія («Духовні місця краю»), ігрова вправа, колективне творче панно («Моя Батьківщина»), бесіда, усний журнал («Ми – українці»); Заплановано проведення гри-мандрівки, екскурсії, уявної подорожі по Україні, складання карти з пазлів – 24 областей та АР Крим; ознайомлення з кордонами країни та представити сусідські країни: Україна – Європейська країна; підготовка і презентація проектів патріотичного змісту, як наприклад: написання творів про земляків, які прославили рідний край, листів підтримки своїм ровесникам, котрі перебувають в зоні АТО, вітальних листівок захисникам Вітчизни.

Враховуючи вікові особливості учнів основної школи, у роботі з ними обрані такі форми роботи: зустріч, просвітницький тренінг, родинна вітальня, колективна творча справа (жива газета, випуск газети, свято-презентація, усний журнал та ін.), проект, колаж, пошукова гра, художня галерея.

Для старшокласників заплановані заходи просвітницького характеру із залученням фахівців даної проблематики, громадських і політичних діячів:

семінари, круглі столи, лекції-презентації на тему першої незалежності та Соборності України. Наприклад, «Твоєю силою, волею, словом...», «Незалежність починається з тебе», «Без Соборності немає незалежності», «Разом з власної волі з 1919-го», «Українська революція та перша незалежність», «Злилися воєдино однині...»; ділові ігри, вікторини, диспути, брейн-ринги, обговорення, ток-шоу «Єднання заради Незалежності»; відеоуроки з подальшим обговоренням «Шлях до незалежності», «Разом з власної волі з 1919-го»; екскурсії (в тому числі віртуальні) до музеїв, місць пам'яті, пов'язаних із подіями Української революції, бібліотек; відвідання тематичних виставок; конкурси наукових проєктів, регіональних і краєзнавчих презентацій з історії української державності «У боротьбі за незалежність».

Звернення до подій минулого та сьогодення буде доцільним завдяки використанню літературної спадщини українських письменників: Т. Шевченка, Лесі Українки, Ю. Федьковича, В. Барки, У. Самчука, В. Сосюри, О. Гончара, О. Довженка, П. Загребельного, В. Симоненка, Ліни Костенко, В. Стуса та інших. Глибокий аналіз подій, учинків героїв їх творів сприятиме формуванню важливого розуміння того, що упродовж історії людства українці, як і інші народи, безпосередньо брали участь у виробленні системи загальнолюдських цінностей, збагачували світову мистецьку скарбницю. Таке розуміння історичного процесу гартуватиме гордість за свій народ, а отже, формуватиме патріотичну особистість.

Події, які переживає народ України упродовж 2013-2018 років, ще раз засвідчили, що проголошена у 1991 р. державна незалежність потребує постійного захисту, глибокого розуміння та оцінки того, що відбувається навколо нас. Тому на позакласні заходи планується запрошувати учасників бойових дій на Сході країни, представників волонтерських організацій, учасників Революції Гідності, членів сімей Героїв Небесної Сотні та полеглих бійців АТО.

Темами для обговорення стануть мужність українських військових та добровольців, їх вірність Присязі українському народові, готовність віддати життя за мир і спокій в Україні, а також героїзм простих українців, які виявили свою громадянську позицію.

Логічним продовженням теми відстоювання прав людини, єдності народу України, цілісності її території, мужності і героїзму в ім'я свободи і незалежності буде демонстрація та обговорення документально-публіцистичних фільмів та тематичних відеороликів, присвячених Революції Гідності, Героям Небесної Сотні, бойовим діям на Сході країни.

З метою поглиблення знань учнів з історико-культурної спадщини країни, її політичного та соціального розвитку радимо використовувати, на вибір вчителя, віртуальні екскурсії музеями України, зокрема: Національний музей історії України (3D-тур). http://www.nmiu.com.ua/3D/hmuseum_1.swf та ін..

Одним із завдань освітнього процесу є *духовно-моральна компетентність*. Споконвіку люди високо цінували духовно-моральну вихованість. Глибокі соціально-економічні перетворення, що відбуваються в сучасному суспільстві, знецінені моральні ідеали, бездуховність, безвір'я й агресивність, що панують навколо, обумовлюють актуальність проблеми духовно-морального розвитку особистості. Відповідальність за формування системи моральних цінностей покладається на родину, суспільство та на систему освіти на всіх її етапах. Україна потребує підготовки широко освічених, високо моральних людей, що наділені не тільки знаннями, але й духовними рисами. Весь процес навчання повинен бути пронизаний виховними заходами.

Духовно-моральний розвиток особистості здійснюється в тісній органічній єдності, по-перше, з основною (професійною) діяльністю, по-друге, зі світоглядним вихованням, до якого долучаються інші розвинені форми спілкування й діяльності: художньо-естетична, політична, правова.

Перед школою на сучасному етапі розвитку постає завдання виховати особистість, здатну до життєтворчої діяльності. Така особистість зуміє правильно обрати свій шлях у житті, зважаючи на власні можливості; буде ставити перед собою завдання самовдосконалення й саморозвитку, що стане запорукою успіху в різних сферах діяльності. Сучасний світ пред'являє високі вимоги до діяльності людини, конкурентоспроможною може бути лише по-справжньому компетентна особистість, здатна знаходити правильні рішення у конкретних життєвих ситуаціях.

Знайомлячи дітей основами моралі та людськими чеснотами, потрібно звернути увагу на такі цінності, які були притаманні українцям: жертвовність, поступливість, незлобливість, вміння прощати, скромність, стриманість у словах і поведінці, працелюбність, цнотливість, гостинність, патріотизм, високий естетизм життя, повага до старших, до жінки-матері, правдивість, щирість. *Найефективнішими тут можуть бути такі форми роботи: бесіди морально-етичного спрямування, етичні тренінги, розв'язання ситуативних завдань, ситуації в малюнках, так звані прожективні методики, інсценування, гра-драматизація.*

Мета сучасного освітнього процесу – не тільки надати ґрунтовні знання з різних предметів, а й виховувати морально-духовну, життєво компетентну особистість, яка успішно самореалізується в соціумі як громадянин, професіонал, сім'янин, споживач та може протистояти викликам глобалізації життя.

Актуальним залишається питання щодо **збереження та зміцнення здоров'я дітей і молоді**. Здоров'язбереження як вектор інноваційної стратегії виховання обумовлюється тим, що сучасна система освіти стає пріоритетним напрямом реалізації державної політики по зміцненню і збереженню здоров'я підростаючого покоління, створенню здоров'язбережувального середовища. Цілеспрямований, системний, комплексний, діяльнісний, синергетичний підходи до вирішення проблем здоров'я підростаючого покоління, превентивного виховання, розбудови здоров'язбережувального середовища сприятимуть створенню необхідних умов для всебічного й гармонійного розвитку особистості, для життя в нових економічних умовах.

Головними завданнями роботи школи з сім'єю (сімейне виховання) є: пропаганда педагогічних знань з метою підвищення педагогічної грамотності батьків; організація заходів, спрямованих на оволодіння батьками системою умінь, необхідних для організації діяльності дитини вдома; гуманізація змісту та форм роботи з сім'єю і взаємовідносин «педагоги – батьки». Планується осучаснити тематику та форми проведення батьківських всеобучів. Планується здійснювати цілеспрямовану роботу у двох напрямках: *педагогічна просвіта батьків* з використанням сучасних форм і методів та активне залучення їх до виховної роботи; *підготовка підростаючого покоління до дорослого, сімейного життя*. Планується педагогічному колективу здійснювати подальшу роботу щодо формування ціннісного ставлення особистості до сім'ї, родини, людей відповідно до Концепції сімейного виховання дітей і молоді в системі освіти України «**Щаслива родина**» на **2012 – 2021 роки**. Даний документ передбачає систему роботи з підготовки молоді до щасливого подружнього життя, формування відповідального батьківства та психолого-педагогічну просвіту батьків, їх активне залучення до роботи з дітьми у школі.

Головним у діяльності класних керівників залишається **превентивне виховання**, яке спрямоване на реалізацію **Концепції превентивного виховання дітей і молоді**. Особливої уваги потребують питання, які передбачають впровадження системи підготовчих та профілактичних дій педагога, спрямованих на запобігання формуванню в учнів негативних звичок, рис характеру, проявів асоціальної поведінки.

При плануванні ***превентивної роботи*** класним керівника пропонується взяти до уваги інформацію, яка характеризує соціологічний портрет сучасної дитини.

Зусилля педагогів мають бути спрямовані на формування в учнів відповідальності, правомірності шляхів і засобів їх реалізації, моральних якостей, які б регулювали їхню поведінку.

Міністерство освіти і науки України рекомендує в навчальних закладах впроваджувати програму виховної роботи з питань протидії торгівлі людьми **«Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція»** для учнів **7-11 класів** (лист від 28.05.2016 р. №1/9-264).

Вченою радою Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України схвалена Концепція сімейного виховання в системі освіти України **«Щаслива родина»** (протокол № 9 від 14 листопада 2012 року), що містить основні положення щодо підготовки молоді до щасливого подружнього життя та формування відповідального батьківства. Документ також передбачає психолого-педагогічну просвіту батьків і їх активне залучення до роботи з дітьми в школі, створення сімейних клубів.

Важливим в питаннях профілактики дитячої жорстокості та насильства є проведення належного сімейного виховання, відродження сімейних цінностей, підвищення ваги виховної функції сім'ї та підняття її авторитету, підготовка підростаючого покоління до дорослого, сімейного життя.

Актуальною є систематична й послідовна педагогізація батьківської громадськості, оскільки члени сім'ї – це перші вихователі дитини. У навчально-виховному процесі необхідно враховувати, що вплив сім'ї на підростаючу особистість залежить від багатьох факторів, а саме: склад сім'ї (повна – неповна, наявність членів старшого покоління); побутові умови; морально-психологічний клімат; соціальна орієнтація; загальна культура; забезпечення єдності вимог до дитини усіх членів сім'ї; характер спілкування батьків із дитиною; єдність сімейних інтересів.

Превентивне виховання

забезпечується на законодавчому рівні Законом України від 26.04.2001 № 2402-III "Про охорону дитинства"; Законом України від 21.06.2001 № 2558-III "Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю"; постановою Кабінету Міністрів України від 03.09.2009 "Про затвердження Державної цільової соціальної програми зменшення шкідливого впливу тютюну на здоров'я населення на період до 2016 року", розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22.11.2010 № 2140 "Про затвердження плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері протидії поширенню наркоманії, боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів на 2011-2017 роки", постановою Кабінету Міністрів України від 21.03.2016 № 350 "Про затвердження Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2017 року", розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 № 1209 "Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2017 року".

Беручи до уваги наказ Міністерства від 03.08.2016 № 888 «Про затвердження Плану заходів щодо профілактики правопорушень серед учнівської молоді на період до 2021 року», пріоритетними в роботі школи із означеної проблеми залишаються:

- *упровадження просвітницької діяльності, спрямованої на формування негативного ставлення до протиправних діянь, проведення тижнів правових знань;*
- *використання інтерактивних педагогічних технологій, зокрема ділові та рольові ігри, моделювання життєвих ситуацій, суспільних процесів та процедур, дискусії, робота в малих групах на уроках правознавства та в позакласній діяльності;*
- *впровадження шкільного самоврядування в начально-виховний процес;*

- *ужиття заходів, спрямованих на підвищення моральності в суспільстві, правової культури громадян, утвердження здорового способу життя;*
- *запобігання проявам екстремізму, расової та релігійної нетерпимості;*
- *впровадження нових педагогічних комунікацій між усіма учасниками навчально-виховного процесу;*
- *перетворення навчальних закладів на зразок демократичного правового простору та позитивного мікроклімату тощо.*

Педагогічними працівниками школи планується забезпечити неухильне виконання спільного наказу Державного комітету України у справах сім'ї та молоді, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я України від 16.01.2004 № 5/34/24/11 "Про затвердження Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або реальної загрози його вчинення".

Велику увагу необхідно приділяти учням, які виховуються у сім'ях, що опинились у складних життєвих обставинах, з метою попередження безпритульності й бездоглядності, насильства над неповнолітніми, підліткової злочинності та правопорушень, запобігання торгівлі дітьми. Класним керівникам школи необхідно здійснювати:

- *внутрішній облік дітей, які потребують посиленої уваги з боку педагогічного працівника, соціального педагога;*
- *інформувати служби у справах дітей;*
- *здійснювати психолого-педагогічний супровід таких дітей;*
- *контролювати відвідування ними занять та якість навчання;*
- *активно залучати до громадської та гурткової роботи тощо.*

З метою профілактики та усунення явищ дискримінації і насильства в учнівському середовищі, створення безпечного середовища в школі необхідно впроваджувати інтерактивні форми роботи за навчально – методичним посібником "Організація роботи з розв'язання проблем насильства в школі" (схвалений для використання на засіданні науково-методичної комісії з проблем виховання дітей та учнівської молоді, Науково-методичної ради з питань освіти МОНмолодьспорту України від 22 травня 2016 року, протокол № 2).

Складовою частиною виховної роботи є шкільне самоврядування, яке є однією із важливих умов залучення учнів до громадської діяльності. Самоврядування в має стати для учнів справжньою школою демократії, школою громадянського становлення підростаючого покоління. Ефективність виховної діяльності школи залежить і від активної співпраці з дитячими та молодіжними громадськими організаціями, які визнані державою і носять неполітичний характер.

2.2. Основні форми організації виховного процесу

Клас	Форми, методи і прийоми виховної роботи
1–4 класи	<ul style="list-style-type: none"> • Виховні години: «Хто я і яким я хочу бути», «Вчимося ввічливості», «Я і мої друзі», «Я і мій клас», «Як поводитися у школі, вдома, на вулиці», «Чи важко бути охайним?», «Правила здоров'я», «Допомагаємо старшим», «Абетка пішохода», «Чи знаєш ти чарівні слова», «Чи вміємо ми цінувати час?», «Берегти природу», «Як ставитися до молодших братиків і сестричок», «У бібліотеці», «Коли твій друг захворів», «Телефонний дзвінок», «Піклуємося про пташок», «Хочу, можу треба», «Чи потрібно вибачатися?», «Коли ти дома один», «В гостях і дома», «Обіцянки і слова», «Безпечна дорога до школи», «мамині помічники і помічниця», «Гартуємо характер», «Мій улюблений літературний герой», «Про що нам підказує совість», «Наші слова та вчинки», «Як стати кращим», «Не будьмо байдужими», «Які продукти корисні», «Я маю власну думку», «Добротою себе перевір» • Бесіди: «Символи держави: прапор, герб, гімн України»; «Поговоримо про дружбу», «Моя країна – Україна» • Курси за вибором: «Уроки для сталого розвитку. Школа друзів планети», «Я і енергія» • Ігри: «Мікропохід», «Павутинка», «Хто я?», «Ведення літопису нашого класу», «Я в команді» • Музично-казкова гра «Музика в українських народних казках»

	<ul style="list-style-type: none"> • Сторітеллінг: короткі оповідання для навчання і виховання • Міні-тренінг на розвиток уваги «Різноманітний світ» • Усний журнал «Герої Крут – для нащадків взірець» • Гра на групову взаємодію «Місток дружби» • Родинне свято «Сім «Я»» • Етична гра «Будь ласка» • Вправи: «Оціни свою уважність», «Слухати і чути» • Метод незакінчених речень: «Пізнай самого себе» • Інтерактивна гра «Постав оцінку художнику» • Ігрові завдання: «Телеграма», «Симпатичні істоти», «Я-Земля» • Рольова гра «Розподіл сердець» • Метод «Що буде, якщо...» • Метод незакінчених речень «Поговоримо про дружбу» • Інтерактивна година спілкування «Школа етикету» • Прийоми: «Капелюх Фоми Невіруючого», «Змагання рядів (груп)», «Хто скаже останнім?», «М'яч із словами», «Пустий стілець», «Читання з зупинками», «Вірні – невірні твердження», «Прогнозування по фотографії», «Поясни слово», «Читання з зупинками», «Чи вірите ви ...», «Учитель радиться з класом» • Літературне свято «Мова моя калинова» • Зустріч із захисниками «Роль війська у відстоюванні незалежності та територіальної цілісності України» • Екологічні проекти: «Зелений пакет для дітей», «Чорноморська скринька» • Ігри-подорожі: «Природні дива України», «Маленькі українці подорожують країнами ЄС», «Котигорошко»
5–6 класи	<ul style="list-style-type: none"> • Виховні години: «Що підказує твоє серце», «Бути милосердним», «Люби Батьківщину, як сонце люби...», «Герої завжди поміж нас», «У чому полягає шляхетність», «Заздрісник сам собі ворог», «Світ наших захоплень», «Кожна людина унікальна», «Подарувати крихітку душі», «Мистецтво спілкування: коли яке слово мовити?», «Як жити в мирі з людьми», «Особистість і колектив», «Пізнай себе – пізнаєш світ», «Посієш звичку – пожнеш характер», «Чи вмієш ти контролювати себе», «День народження. Як дарувати та приймати подарунки», «Твої права і обов'язки вдома і в школі», «Уміти сказати «Ні»», «Білі ворони», «Шкідливі звички», «У кожного є своє покликання» • Етичні бесіди: «Погляд в минуле», «Ми діти твої, Україно», «Ставлення людини до людини», «Добро і Зло», «Моя сім'я», «Це потрібно не мертвим, це потрібно живим...», «Мій етикет», «Праця і життя людини», «Тепло моїх долонь, і розуму, і серця, я Україні милій віддаю» • Літературно-музична композиція «Україно, соборна державо, сонценосна колиско моя...» • Демонстрації-модельовання: «Скільки води на Землі», «Скільки родючих ґрунтів на Землі (Яблуко)» • Ігрові завдання: «Мій собака сказав би про мене»; «Ресурси», «Телеграма», «Симпатичні істоти», «Я-Земля» «Підбери пару», «Друга роль» • Тренінгове заняття на командування «Порятунок ведмедя» • Ігри: пантоміма «Закони екології», «Казино», «Що-де-коли», «Зникле житло», «Ресурси», «Хто я?», «Екомаркування», ігри-метаморфози «Пікнік», «Кухня» • Прогулянка «Екодослідники»;

	<ul style="list-style-type: none"> • Дискусія «Поводження з безпритульними тваринами»; • Ділова гра «Робота над проектом», «Колективна творча справа» • Рольова гра «Корабельна рада», рольова гра на командну взаємодію «Острів» • Мозкова атака «Що заважає людям бути відповідальними» • Міні-тренінг «Уміння працювати в команді, або як «Я» перетворити на «Ми»» • Літературно-музичне свято «Тарас Шевченко – мовами національних меншин» • Метод незакінчених речень «Праця в житті людини» • Прийоми: «Логічне дерево», «Лінія цінностей», «Написання анотацій і рецензій», «Текст на одну букву» • Військово-патріотична спортивна гра «Сокіл» («Джура»)
7–9 класи	<ul style="list-style-type: none"> • Виховні години: «Життя – твій шанс, цінуй його», «Чи завжди веселі наші жарти?», «Коли потрібна наша тактовність», «Як не спізнюватися і не забувати», «Мова – то серце народу», «Цінуємо твій подвиг, солдате», «Чи важко бути добродійцем», «Мистецтво дискусії», «Природа, то храм», «Вчимося поважати інших», «У згоді з собою», «Моральні рішення», «Культура гідності», «На шляху до себе», «Життєві плани», «Відкриваємо нові грані і смисли буття», «Як ставитися до поразок і невдач», «Секрети життєвого успіху», «Відкрий для себе самого себе», «Мої цінності», «Подивитися на себе уважно», «Пізнай самого себе», «Що означає бути Людиною», «Поговоримо про дружбу», «Правильно оцінюючи себе ми здатні вплинути на своє майбутнє», «Мій моральний вибір», «Моральні принципи і правила життя», «Я», «Мрії стають реальністю для тих, хто вміє працювати», «Культура емоцій і почуттів», «Ризики і виклики сучасної молоді», «Бути собою», «Репутація і честь», «Батьки і діти», «У згоді з самим собою», «Як стати щасливим?» • Курси за вибором: «Екологія в побуті», «Культура екологічної поведінки», «Мій екологічний вибір», «Сучасні екологічні проблеми», «Уроки для сталого розвитку» • Етичні бесіди: «Моральні цінності», «Що таке справжня дружба?», «Чи відповідальна ти людина», «Учіться любити», «Етика і мораль», «Чому я заслуговую на повагу», «На шляху до Європи», «Шлях до себе», «Вчимося володіти собою», «Мій етикет», «Праця і життя людини» • Диспути: «Чи можна змінити характер людини?», «Совість і обов'язок», «Емоції і характер, в чому їх взаємозв'язок?», «Права дитини», «Чи праві ті, хто говорить: «У нас багато друзів» • Моральні дилеми • Ігри: «Павутинка», пантоміма «Закони екології», «Казино», «Що-де-коли», «Зникле житло», «Що ми знаємо про пустелі», «Ресурси», «Екомаркування», «Хто я?», ігри-метаморфози «Танкер», «Пікнік», «Кухня», мотиваційна гра «Не нашкодъ» («Війна»), «Людина, хто вона?», «Емоція, відлита в бронзі» • Ігрові завдання: «Мій собака сказав би про мене», «Телеграма», «Симпатичні істоти», «Я-Земля», «Підбери пару», «Друга роль» • Метод тестування: «Чи вольова ти людина?», «Який я насправді» • Літературне свято «Бухенвальдський набат» • Вправа «Купуємо побутові хімікати» • Дискусії: «Поводження з безпритульними тваринами», «Поводження з безпритульними тваринами», «Тварина та вчинок»

	<ul style="list-style-type: none"> • Самоаналіз «Місце на Землі» • Мозкова атака «Перешкоди на шляху до відповідальної поведінки» • Метод тестування: «Самоповага», «Чи є Ви капітаном власного життя?» • Вправи: «Складаємо кластер», «Купуємо побутові хімікати», «Мій портрет у променях сонця», «Почуття», «Емоції», «Купуємо побутові хімікати», «Виховання волі» • Квест «Я люблю Україну» • Управління гнівом. Тренінгове заняття для подолання агресивних виявів поведінки • Метод Едварда де Боно «Метод шести капелюхів» • Метод різнонаукового бачення • Міні-тренінги: «Вчимося відповідати за свої дії і доводити справу до кінця», «Як показати дорослим, що ти виріс. 7 ознак дорослої людини», «Що таке критичне мислення і навіщо воно потрібне», «Як розвинути приховані ресурси», «Ти і твоя самооцінка», «Умій казати «ні»», «Пізнай себе та інших людей», «Мистецтво запитань. Запитання як інструмент розвитку критичного мислення», «Позитивне ставлення до себе, як себе полюбити» • Година національної пам'яті «Голокост – лихо століття» • Рольова гра на напрацювання стратегії самопідтримки «Дерево, яке впало» • Прийом «Переконуючий лист» • Етика в школі. Тренінгове заняття з етичних взаємин в колективі, • Метод Case-study (аналіз конкретних ситуацій) • Проект «Як протистояти антигуманним викликам сьогодення: уміння і навички, які стануть у нагоді сучасним підліткам» • Круглий стіл «11 причин, чому ми не повинні здаватися» • Літературна композиція «Через Крути у майбуття» • Акція «Парасольки миру» • Демонстрації – моделювання «Поширення радіації» • Ігрові завдання «Телеграма», «Я-Земля» • Раптівка (флешмоб) «Добро крокує по планеті» • Оформлення інформаційного стенду «День Злуки – день єднання» • Фестиваль дитячої творчості «Сонячні барви» • Військово-патріотична спортивна гра «Сокіл» («Джура»)
--	---

Отже, зміст та організація виховного процесу визначаються його метою так і очікуваним ідеальним результатом. Планується протягом навчального року реалізовувати національно-патріотичні, соціальні, екологічні, культурологічні та юридичні проекти, що проводиться з метою популяризації духовних і моральних надбань, сприяння формуванню громадянської позиції та соціально-правової активності учнів, створення належних умов для прояву патріотизму, високих моральних цінностей, почуття любові до багатонаціональної та толерантної України, готовності до захисту України, забезпечення її суверенітету і територіальної цілісності.

ДОДАТОК А

НАРАДИ ПРИ ЗАСТУПНИКОВІ ДИРЕКТОРА З НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ (ВИХОВНОЇ) РОБОТИ

Термін	Зміст роботи	Вихід інформації	Відповід.	Відмітка про виконання
Серпень	1. Зміст і форми планування виховної роботи на новий навчальний рік	план	Манойло С. І.	
	2. Про подальше навчання та працевлаштування учнів 9-11 кл.	інформація	Манойло С. І.	
	4. Про підготовку і проведення свята «Першого дзвоника і Дня знань».	сценарій	Манойло С. І. Педагог-організатор	
Вересень	1. Про ведення документації класного керівника	наказ	Манойло С. І.	
	2. Про складення списків дітей пільгового контингенту та дітей, схильних до правопорушень.	Списки	Манойло С. І.	
	3. Про підготовку святкування Дня учителя.	Сценарій	Манойло С. І. Педагог-організатор	
	4. Про організацію роботи з попередження дитячого травматизму	наказ	Манойло С. І.	
	5. Про організацію роботи гуртків і спортивних секцій.	Наказ	Манойло С. І.	
Жовтень	1. Про роботу органів учнівського самоврядування	Інформація	Педагог організатор	
	2. Про роботу з дітьми, схильними до правопорушень.	Наказ	Манойло С. І. Табачна Т. О.	
	3. Про роботу під час осінніх канікул.	Наказ	Манойло С. І. Педагог-організатор	

Листопад	1.Звіт класних керівників про роботу з дітьми з неблагонадійних сімей	Інформація	Кл. керівники	
	2. Про роботу гуртків і спортивних секцій.	Наказ	Манойло С. І.	
Грудень	1. Про підготовку до проведення новорічних та різдвяних свят.	Сценарій	Манойло С. І. Педагог-організатор	
	2. Про попередження дитячого травматизму у I-у семестрі.	Наказ	Манойло С. І.	
	3. Про підсумки виховної роботи за 1-й семестр.	Наказ	Манойло С. І.	
	4. Про роботу під час зимових канікул.	Наказ	Манойло С. І. Педагог-організатор	
Січень	1. Про планування роботи на II-й семестр.	План	Манойло С. І.	
	2. Про роботу з дітьми, схильними до правопорушень у II семестрі.	Наказ	Манойло С. І.	
	3. Планування гурткової роботи на II семестр	План	. Манойло С. І.	
Лютий				
	1.. Про підготовку до свята 8 Березня	Сценарій	Педагог організатор	
	3. Про роботу Штабу профілактики правопорушень	Інформація	Табачна Т.О.	
Березень	1. Про роботу з попередження дитячого травматизму.	Наказ	Манойло С. І.	
	2. Про якість проведення виховної роботи класними керівниками.	Інформація	Манойло С. І.	
	3. Про роботу в період весняних канікул.	Наказ	Манойло С. І. Педагог-організатор	
Квітень	1. Про святкування Дня Перемоги.	План	Манойло С. І. Педагог-організатор	

Травень	1. Про підготовку проведення свята Останнього дзвоника.	Сценарій	Манойло С. І. Педагог-організатор	
	2. Про підготовку проведення випускного вечора.	сценарій	Манойло С. І. Педагог-організатор	
	3. Про підсумки роботи з дітьми, схильними до правопорушень.	Наказ	Манойло С. І.	
	5. Про підсумки роботи з попередження дитячого травматизму.	Наказ	Манойло С. І.	
	6. Про підсумки виховної роботи за рік.	Наказ	Манойло С. І.	
	7. Про підсумки роботи з дітьми пільгових категорій.	Наказ	Манойло С. І.	

ДОДАТОК Б

Тематика засідань

шкільного методичного об'єднання класних керівників

I засідання

дата: Серпень 2020 року

№ з/п	Зміст	Відповідальні	Відмітка про виконання
1.	Аналіз виховної роботи за 2019/2020 навчальний рік. Здобутки та недоліки.	Голова МО	
2.	Визначення основних напрямків виховної роботи на 2020/2021 навчальний рік. Обговорення та реалізація методичної проблеми МО класних керівників Затвердження плану роботи методичного об'єднання та планів виховної роботи класних керівників на 2020/2021 навчальний рік.	Голова МО	
3.	Про планування роботи у напрямку національно-патріотичного виховання	Педагог-організатор	
4.	Про організацію роботи з дітьми пільгових категорій	Голова МО, класні керівники	
5.	Про організацію роботи медико-педагогічного контролю уроків фізичної культури класними керівниками	Заступник директора з НВР	
6.	Про організацію та проведення інструктажів з БЖД учнів.	Заступник директора з НВР	
7.	Про організацію роботи з батьками протягом навчального року	Голова МО	
8.	Про стан організації роботи з профілактики дитячого травматизму, охорони життя і здоров'я дітей	Заступник директора з НВР	
9.	Особливості виховної діяльності на 2020/2021 навчальний рік.	Заступник директора з НВР	
10.	Рекомендації щодо проведення	Голова МО	

	першого уроку.		
--	----------------	--	--

Робота між засіданнями

№ з/п	Зміст	Відповідальні	Відмітка про виконання
1.	Підготовка та проведення першого уроку.	Класні керівники	
2.	Організація та проведення заходів за річним планом виховної роботи школи	Педагог - організатор	
3.	Контроль за станом відвідування учнів школи.	Класні керівники,	
4.	Профілактична робота з учнями схильними до правопорушень.	Класні керівники	
5.	Впровадження Google Apps у роботу класного керівника (ClassRoom)	Класні керівники	

II засідання

дата: Листопад 2020 року

№ з/п	Зміст	Відповідальні	Відмітка про виконання
1.	Про стан відвідування учнів школи	Класні керівники	
2.	Особистісно-діяльнісний підхід як умова розвитку та саморозвитку учнів у процесі виховання	Голова МО	
3.	Профілактика травматизму. Попередження нещасних випадків з учнями в школі та в побуті.	Заступник директора з НВР	
4.	Психологічна робота з учнями. Результати проведеного анкетування з учнями 5 класу.	Класні керівники	
5.	Про стан роботи із запобігання торгівлі людьми, профілактики та протидії поширенню наркоманії, злочинності, тютюнопаління, насилля та булінгу в дитячому колективі.	Класні керівники Педагог-організатор	
6.	Реалізація особистісно-орієнтованого підходу у виховній	Класні керівники	

	діяльності класного керівника		
--	-------------------------------	--	--

Робота між засіданнями

№ з/п	Зміст	Відповідальні	Відмітка про виконання
1.	Організація та проведення заходів за річним планом виховної роботи школи	Педагог - організатор	
2.	Контроль за станом відвідування учнів школи.	Класні керівники,	
3.	Діагностика творчих здібностей учнів.	Класні керівники	
4.	Опрацювати інструктивно-методичні матеріали з виховної роботи.	Голова МО	

III засідання

дата: Грудень 2020 року

№ з/п	Зміст		Відмітка про виконання
1.	Аналіз роботи МО класних керівників за I семестр 2020/2021 навчального року.	Голова МО	
2.	Планування роботи класних керівників на II семестр 2020/2021 навчального року. Надання методичних рекомендацій щодо проведення заходів за планом роботи школи.	Заступник директора з навчально-виховної роботи	
3.	Попередження дитячого травматизму.	Заступник директора з навчально-виховної роботи	
4.	Про стан роботи з профілактики правопорушень серед учнів закладу	Заступник директора з НВР	
5.	Підсумки проведеної роботи з національно-патріотичного виховання у I семестрі	Голова МО	
6.	Розв'язання проблем адаптації учнів	Класні	

	у 5-му класі до навчання в середній школі.	керівники	
7.	Забезпечення ефективності процесу гуманістичного виховання в нинішній соціокультурній ситуації, створення сприятливих педагогічних умов для виховання особистості на базі духовних, гуманістичних цінностей та реалізації її потенціалу.	Класні керівники	

Робота між засіданнями

№ з/п	Зміст	Відповідальні	Відмітка про виконання
1.	Організація та проведення заходів за річним планом виховної роботи школи	Педагог - організатор	
2.	Контроль за станом відвідування учнів школи.	Класні керівники,	
3.	Консультації для класних керівників з питань індивідуального розвитку учнів.	Заступник директора з НВР	
4.	Робота з членами МО над реалізацією виховних проблем.	Голова МО	

IV засідання

дата: Лютий 2021 року

№ з/п	Зміст	Відповідальні	Відмітка про виконання
1.	Підвищення розвивальної ефективності виховання особистості дитини шляхом відкриття, усвідомлення й привласнення загальнолюдських та національних моральних норм як цінності особистого життя, які утворюють внутрішній стрижень особистості - ціннісну морально-етичну орієнтацію, яка слугує основою розвитку та самореалізації в умовах соціокультурної діяльності.	Класні керівники	
2.	Попередження дитячого травматизму	Заступник директора з	

		НВР	
3.	Аналіз відкритих виховних заходів	Класні керівники	
4.	Формування активно життєвої позиції учнів в умовах особистісно орієнтованого виховання.	Класні керівники	
5.	Про стан роботи з батьками	Голова МО	
6.	Про стан відвідування учнями навчальних занять	Голова МО	

Робота між засіданнями

№ з/п	Зміст	Відповідальні	Відмітка про виконання
1.	Методично – консультативна робота з класними керівниками	Заступник директора з навчально-виховної роботи	
2.	Робота з членами МО над реалізацією виховних проблем.	Голова МО	
3.	Контроль за станом відвідування учнів школи.	Заступник директора з навчально-виховної роботи	
4.	Консультації для класних керівників з питань індивідуального розвитку учнів.	Заступник директора з навчально-виховної роботи	

V засідання

дата: Травень 2021 року

№ з/п	Зміст	Відповідальні	Відмітка про виконання
1.	Виконання плану роботи методичного об'єднання за 2020/2021 навчальний рік. Підведення підсумків роботи класних керівників. Перспективи планування роботи на 2021/2022	Голова МО	

	навчальний рік.		
2.	Профілактика травматизму. Попередження нещасних випадків з учнями в школі та в побуті перед літніми канікулами.	Заступник директора з навчально-виховної роботи	
3.	Аналіз проведення тижнів БЖД	Педагог-організатор	
4.	Аналіз відвідування учнями школи	Класні керівники	
5.	Діагностичне анкетування.	Голова МО	

ДОДАТОК В

ЗАХОДИ ПО НАВЧАННЮ ДІТЕЙ ПРАВИЛАМ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ

1.	Організувати роботу дружини юних пожежних	вересень	Педагог-організатор	План роботи
2.	Проводити агітаційну роботу серед учнів, виступи ДЮП перед учнями школи	Протягом навчального року	Педагог-організатор	План роботи
3.	Проводити з учнями бесіди з питань протипожежної безпеки	Протягом навчального року	Класні керівники Педагог-організатор	Розробки і заходів
4.	Бесіда «Вогонь – друг, вогонь – ворог»	вересень	Класні керівники	Розробки і заходів
5.	Бесіда «Дії під час виникнення пожежі в багатоповерховому будинку»	жовтень	Класні керівники	Розробки і заходів
6.	Бесіда «Правила експлуатації побутових нагрівальних електро- та газоприладів»	листопад	Класні керівники	Розробки і заходів
7.	Бесіда «Пожежонебезпечні речовини та матеріали. Пожежна безпека при поводженні з синтетичними речовинами»	грудень	Класні керівники	Розробки і заходів
8.	Пожежонебезпечні об'єкти. Новорічні свята; ялинка, гірлянди; користування пічками, камінами»	грудень	Класні керівники	Розробки і заходів
9.	Бесіда «Правила пожежної безпеки у вашому домі. Гасіння пожежі в квартирі. Правила поводження під час пожежі»	січень	Класні керівники Педагог-організатор	Розробки і заходів

				дів
10.	Бесіда «Запобігання виникненню пожежі від електроструму та правила гасіння пожежі, викликаної електрострумом. Дії учнів при пожежі»	лютий	Класні керівники Педагог-організатор	Розр обк и захо дів
11.	Бесіда «Домедична допомога постраждалим від пожеж. Шкідливість і небезпечність куріння»	березень	Класні керівники Медична сестра	Розр обк и захо дів
12.	Бесіда «Основні правила пожежної безпеки під час відпочинку у лісі»	квітень	Класні керівники Педагог-організатор	Розр обк и захо дів
13.	Організувати та проводити екскурсії для учнів до музею пожежної частини	Протягом навчального року	Класні керівники Педагог-організатор	Інф орм ації
14.	Проводити конкурси малюнків на протипожежну тематику	вересень травень	Класні керівники Вчителі мистецтва	Інф орм ації
15.	Проводити тематичні класні години на протипожежну тематику	Раз на семестр	Класні керівники	Інф орм ації

ДОДАТОК Г

ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНОМУ ТРАВМАТИЗМУ
СЕРЕД УЧНІВ ШКОЛИ

1.	Організувати роботу загону юних інспекторів руху	вересень	Педагог-організатор	План роботи
2	Проводити агітаційну роботу серед учнів, виступи ЮІР перед учнями школи	Протягом навчального року	Педагог-організатор	План роботи
3	Проводити з учнями бесіди з питань дотримання правил дорожнього руху	Протягом навчального року	Класні керівники	Розробки заходів
4	Бесіда «Організація дорожнього руху. Правила безпеки при переході вулиці. Наземні, надземні, підземні переходи.	вересень	Класні керівники	Розробки заходів
5	Бесіда «Типи перехресть. Правила переходу дороги на перехрестях.»	вересень	Класні керівники	Розробки заходів
6	Бесіда «Правила переходу вулиці після виходу з транспорту»	жовтень	Класні керівники	Розробки заходів
7	Бесіда «Дорожні знаки»	листопад	Класні керівники	Розробки заходів
8	Бесіда «Дорожня розмітка»	грудень	Класні керівники	Розробки заходів
9	Бесіда «Рух за сигналами регулювальника»	січень	Класні керівники	Розробки заходів
10	Бесіда «Пасажир в автомобілі»	лютий	Класні керівники	Розробки заходів
11	Бесіда «Основні види ДТП. Поведінка при ДТП»	березень	Класні керівники	Розробки заходів
12	Бесіда «Безпека руху велосипедиста»	квітень	Класні керівники	Розробки заходів
13	Проводити конкурси малюнків на тему безпеки дорожнього руху	вересень травень	Класні керівники	Розробки заходів
14	Проводити тематичні класні години на тему безпеки дорожнього руху	Раз на семестр	Класні керівники	Розробки заходів
15	Організовувати та проводити зустрічі учнів школи з представниками державтоінспекції міста Зіньків	Протягом навчального року	Класні керівники	Інформації
16	Провести місячник «Увага! Діти»	Вересень 2020 року	Класні керівники Педагог-організатор	Розробки заходів

ДОДАТОК Д

ЗАХОДИ ЩОДО РОБОТИ З УЧНЯМИ ПІЛЬГОВИХ КАТЕГОРІЙ

<i>№ з/п</i>	<i>Зміст роботи</i>	<i>Термін виконання</i>	<i>Відповідальний</i>
1.	Провести роботу щодо обліку дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування та занесення їх до соціального паспорту школи	Серпень	Манойло С.І.
2.	Поновити списки дітей пільгового контингенту	до 05.09.2020	Манойло С. І.
3.	Забезпечити безкоштовним харчуванням в шкільній їдальні учнів пільгових категорій, які мають на це право	з 02.09.2020	Директор школи
4.	Організувати оздоровлення дітей, в тому числі й пільгового контингенту, під час літніх канікул в закладі з денним перебуванням «Барвінок»	червень 2021 року	Гужва В. Г. начальник закладу «Барвіно»
5.	Залучити дітей, в тому числі й пільгового контингенту, до занять в гуртках за інтересами	до 15.09.2020	Класні керівники
6.	Охопити всіх дітей, в тому числі й пільгового контингенту, поглибленим медичним оглядом		Медична сестра
7.	Забезпечити дієтичним харчуванням дітей пільгового контингенту, якщо вони цього потребують		Кухарі шкільної їдальні
8.	Обстежити житлові умови дітей, що знаходяться під опікою, та тих, що цього потребують.	Вересень 2020 Січень 2021	Класні керівники
9.	Забезпечити відвідування міських новорічних свят (дітям пільгового контингенту - безкоштовно)	грудень 2020-січень 2021	Педагог-організатор Класні керівники
10	Організувати вручення подарунків на день Святого Миколая, новорічні свята учням молодших класів та дітям пільгового контингенту.	Грудень 2020- Січень 2021	Манойло С.І. Педагог-організатор
11	Забезпечити безкоштовну участь учнів пільгового контингенту у екскурсіях, які будуть проводитися	протягом року	Класні керівники
12	Організувати учнів на участь у заходах, присвячених Дню захисту дітей.	01 червня 2021	Манойло С. І.

ДОДАТОК Ж

ДОДАТОК 3

ПОРЯДОК подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти

Загальні питання

1. Цей Порядок розроблено відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)».

2. Цей Порядок визначає процедуру подання та розгляду заяв про випадки булінгу (цькування).

3. Заявниками можуть бути здобувачі освіти, їх батьки/законні представники, працівники та педагогічні працівники школи та інші особи.

4. Заявник забезпечує достовірність та повноту наданої інформації.

5. У цьому Порядку терміни вживаються у таких значеннях:

Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

1. Систематичність (повторюваність) діяння;
2. Наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
3. Дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Подання заяви про випадки булінгу (цькування)

1. Здобувачі освіти, працівники та педагогічні працівники, батьки та інші учасники освітнього процесу, яким стало відомо про випадки булінгу (цькування), учасниками або свідками якого стали, або підозрюють його вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб зобов'язані повідомляти директору школи.

2. Розгляд та неупереджене з'ясування обставин випадків булінгу(цькування) здійснюється відповідно до поданих заявниками заяв про випадки булінгу (цькування) (далі – Заява).

3. Прийом та реєстрацію поданих Заяв здійснює відповідальна особа, а в разі її відсутності – особисто директор школи або його заступники.

4. Датою подання заяв є дата їх прийняття.

5. Розгляд Заяв здійснює директор школи з дотриманням конфіденційності.

Відповідальна особа

1. Відповідальною особою призначається працівник школи з числа педагогічних працівників.

2. До функцій відповідальної особи відноситься прийом Заяв та повідомлення директора школи.

3. Інформація про відповідальну особу та її контактний телефон оприлюднюється на офіційному веб-сайті закладу.

Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування)

1. За результатами розгляду Заяви директор школи видає рішення про проведення розслідування випадків булінгу (цькування) із визначенням уповноважених осіб.

2. З метою розслідування випадків булінгу (цькування) уповноважені особи мають право вимагати письмові пояснення та матеріали у сторін.

3. Для прийняття рішення за результатами розслідування директор школи створює комісію з розгляду випадків булінгу (цькування) (далі – Комісія) та скликає засідання.

4. Комісія створюється наказом директора школи.

5. До складу комісії можуть входити педагогічні працівники (у тому числі психолог, соціальний педагог), батьки постраждалого та булера, директор школи та інші зацікавлені особи.

6. Комісія у своїй діяльності керується законодавством України та іншими нормативними актами.

7. Якщо Комісія визначила, що це був булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії носять систематичний характер, то директор школи зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальна поліція) та службу у справах дітей.

8. У разі, якщо Комісія не кваліфікує випадок як булінг (цькування), а постраждалий не згодний з цим, то він може звернутись до органів Національної поліції України із заявою, про що директор школи має повідомити постраждалого.

9. Рішення Комісії приймаються більшістю її членів, документується та зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів Комісії.

10. Батьки/законні представники зобов'язані виконувати рішення та рекомендації Комісії.

Терміни подання та розгляду Заяв

1. Заявники зобов'язані терміново повідомляти керівнику закладу про випадки булінгу (цькування), а також подати Заяву.

2. Рішення про проведення розслідування із визначенням уповноважених осіб видається протягом 1 робочого дня з дати подання Заяви.

3. Розслідування випадків булінгу (цькування) уповноваженими особами здійснюється протягом 3 робочих днів з дати видання рішення про проведення розслідування.

4. За результатами розслідування протягом 1 робочого дня створюється Комісія та призначається її засідання на визначену дату але не пізніше 3 робочих дні після створення Комісії.

5. Директор школи зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальна поліція) та службу у справах дітей про кваліфікований Комісією випадок булінгу (цькування) протягом одного дня.

ДОДАТОК К

ПЛАН РОБОТИ

**Штабу профілактики правопорушень серед учнів
Бірківської ЗОШ І-ІІІ ступенів імені І. А. Цюпи
на 2020-2021 н.р.**

<i>№ з/п</i>	<i>Назва заходу</i>	<i>Дата</i>	<i>Відповідальний</i>	<i>Примітка</i>
1.	Планування роботи Штабу з профілактики правопорушень. Затвердження плану роботи на 2020 -2021 н. р.	Вересень	Заступник з виховної роботи Манойло С. І.	
2.	Організація та проведення засідань штабу профілактики правопорушень	Не рідше одного разу на місяць	Заступник з виховної роботи Манойло С. І. Члени Штабу	
3.	Уточнення списків учнів, схильних до правопорушень, пропусків занять без поважних причин. Проведення рейду «Урок»	Вересень	Заступник з виховної роботи Манойло С. І. Класні керівники 1-9 класів	
4.	Поновлення банку даних, відповідних документів на дітей, що перебувають на шкільному обліку правопорушників	Вересень	Заступник з виховної роботи Манойло С. І. Класні керівники 1-9 класів	
5.	Виявлення дітей, що перебувають у складних життєвих обставинах, учнів, схильних до правопорушень, бродяжництва	Постійно	Класні керівники 1-11 класів	
6.	Обстеження житлово-побутових умов дітей, що перебувають на обліку.	1 раз на півріччя	Класні керівники 1-11 класів	
7.	Контроль за звітністю класних керівників щодо невідвідування учнями школи без поважних причин	Протягом року	Штаб профілактики правопорушень	

8.	Планування індивідуальної та групової роботи з учнями, схильними до правопорушень, бродяжництва; діагностування учнів, схильних до правопорушень	Жовтень	Заступник з виховної роботи Манойло С. І. Класні керівники 1-9 класів Педагог-організатор Кривошея В. Т.	
10.	Організація зустрічей з працівниками відділу ювенальної превенції нової поліції ГУНП України, управління юстиції, служби у справах дітей	Протягом року	Заступник з виховної роботи Манойло С. І.	
11.	Організація консультаційних пунктів для батьків із запрошенням лікарів, юристів, представників соціальних служб	Протягом року	Штаб профілактики правопорушень	
12.	Організація лекційної роботи, зустрічей підлітків з лікарями, представниками правоохоронних органів, волонтерами соціальних служб щодо профілактики алкоголізму, наркоманії серед неповнолітніх	Протягом року	Заступник з виховної роботи Манойло С. І. Педагог-організатор Кривошея В. Т.	
13.	Планування заходів щодо проведення місячника правових знань	До 01.11.	Вчитель правознавства Табачна Т. О.	
14.	Проведення Місячника правових знань та Всеукраїнського тижня права. Проведення місячника «Ми обираємо здоровий спосіб життя»	Листопад За окремим планом Квітень	Заступник з виховної роботи Манойло С. І. Вчитель правознавства Табачна Т. О. Педагог-організатор Кривошея В. Т. Члени Штабу	
15.	Проведення «Днів профілактики» з питань правопорушень та пропусків занять без поважної причини за участю членів Штабу профілактики, батьківського	Щомісяця	Штаб з профілактики правопорушень	

	комітету			
16.	Проведення методичного об'єднання класних керівників «Роль особистості учителя в корекції важковиховуваних учнів у класному колективі»	Грудень	Заступник з виховної роботи Манойло С. І.	
17.	Залучення до участі у шкільних та позашкільних гуртках, секціях учнів, схильних до правопорушень	Протягом року	Класні керівники 1-11 класів, керівники гуртків, Педагог-організатор Кривошея В. Т.	
18.	Проведення профілактичної роботи з учнями та сім'ями, які потребують особливої уваги і не перебувають на шкільному обліку	Протягом року	Заступник з виховної роботи Манойло С. І. Члени Штабу Класні керівники 1-9 класів	
19.	Проведення засідань Штабу профілактики правопорушень із запрошенням адміністрації школи, батьків учнів	Щоквартальн о	Адміністрація школи Штаб профілактики правопорушень	
20.	Проведення інформаційно-консультативної роботи з сім'ями щодо профілактики бездоглядності серед неповнолітніх	Постійно	Педагог-організатор Кривошея В. Т. Члени Штабу	
21.	Проводити роботу згідно з районними програмами програмами	Протягом року	Заступник з виховної роботи Манойло С. І. Педагог-організатор Кривошея В. Т. Члени Штабу Класні керівники 1-9 класів	
22.	Організація роботи	Протягом	Заступник з	

	учнівського самоврядування	року	виховної роботи Манойло С. І. Голови батьківських комітетів Учнівське самоврядування Учитель правознавства Табачна Т. О. Педагог- організатор Кривошея В. Т. Члени Штабу Класні керівники 1-9 класів	
23.	Відвідування неблагополучних сімей; залучення до співпраці з неблагополучними сім'ями працівників відділу ювенальної превенції, соціальних служб міста, громадських організацій	Протягом року	Штаб профілактики правопорушень	
24.	Проведення класних батьківських зборів для учнів 5-9 класів спільно з учнями, членами Штабу профілактики правопорушень	За окремим планом	Штаб профілактики правопорушень, класні керівники	
25.	Проаналізувати стан правовиховної роботи, профілактики правопорушень, бродяжництва серед неповнолітніх, видати підсумкові накази про роботу Штабу, про стан правовиховної роботи	Грудень Червень	Заступник з виховної роботи Манойло С. І.	

ДОДАТОК Л
План
заходів по превентивному вихованню
Бірківської ЗОШ І-ІІІ ступенів імені І. А. Цюпи
на 2020 – 2021 н.р.

№	Зміст заходів	Виконавець	Дата
1.	Поновити банк даних дітей усіх категорій.	ЗВР	До 15.09
2.	Скласти план роботи штабу профілактики правопорушень.	ЗВР	До 15.09
3.	Призначити вчителів-наставників до учнів, схильних до правопорушень.	ЗВР	Вересень
4.	Залучати дітей, схильних до правопорушень, з неблагополучних сімей до гурткової та позакласної роботи.	Класні керівники, кер. гуртків	Протягом року
5.	Поновити банк даних на „тривожних” дітей.	Кл. керівники	Вересень – жовтень
6.	Проводити індивідуальні бесіди з дітьми усіх категорій та їх батьками.	ЗВР,	Протягом року
7.	Проводити рейди „Підліток”, „Бездоглядність”, „Діти вулиці”, „Нічне кафе”, „Сім’я без насильства”, „Підбурювач”.	Класні керівники	Протягом року
8.	Відвідувати учнівські сім’ї вдома. Результати, висновки заносити до відповідних журналів.	ЗВР, класні керівники	Протягом року
9.	Практикувати засідання батьківських комітетів, малих педрад, Ради школи, учнівської Ради з питань правового виховання.	ЗВР	Протягом року
10.	Підвищувати рівень правової культури всіх учасників навчально-виховного процесу шляхом систематичної правової пропаганди.	ЗВР, класні керівники, учит.	Протягом року
11.	Забезпечити щомісячний аналіз стану правопорушень серед неповнолітніх, обговорення проводити на нарадах при директорові.	правозн. ЗВР	Щомісяця
12.	Здійснювати контроль за дотриманням учнями режиму дня, проводити профілактичну роботу по запобіганню тютюнопаління, вживання алкогольних та наркотичних речовин (бесіди, диспути, зустрічі, лекції, перегляд відеофільмів та ін.).	ЗВР, класні керівники	Протягом року
13.	Провести тиждень правового виховання.	Вчитель правоз.	грудень
14.	Провести батьківську конференцію.	ЗВР	2 р. в рік
15.	Провести місячник боротьби зі СНІДом	ЗВР	Грудень

16.	Проводити рольові ігри „Мій друг у біді”	Класні керів.	Грудень
17.	Провести спільне засідання штабу профілактики п/п, Ради школи (превентивна група).	ЗВР	Грудень
18.	Провести рейди-перевірки вільного часу учнів школи (спільно з членами Ради школи).	ЗВР, кл. кер.	Періодично
19.	Організувати зустріч з представниками КМСД.	ЗВР	
20.	Провести круглий стіл „Проблеми виховання сучасних дітей” (батьки дітей, схильних до п/п – заступник директора з ВР)	Педагог-орг. Кл. кер., уч. правознавств	Січень Січень
21.	Провести анкетування учнів 5-9 класів „Мої права та обов’язки”. Результати розглянути на нараді при директорові.	ЗВР	Лютий
22.	Організувати перегляд відеофільмів „Правомірна поведінка і правопорушення”.	ЗВР, вчит. правоз.	Лютий
23.	Організувати проведення проблемного моста „Батьки і діти”.	ЗВР	Березень
24.	Провести анкетування учнів „Моє відношення до закону” (7-9 кл.).	Класні кер. ЗВР	Березень
25.	Організувати зустріч учнів 8-9 класів з лікарем-наркологом.	Уч. правозн.	Квітень
26.	Провести рольові ігри для старшокласників „Мій друг має шкідливі звички”, „Заборонений плід солодкий” та ін.	ЗВР	Квітень
27.	Провести усний журнал „Серйозно про серйозне”. Провести круглий стіл (батьки, вчителі)	ЗВР, вчит. прав.	Травень
28.	„Особливості підліткових правопорушень”.	Класні керівники	Травень

ДОДАТОК М

Комплекс заходів роботи педагогічного колективу школи з важковиховуваними учнями

№	Тема засідань	Відповідальні
1.	Бесіди з учнем про поведінку.	Кл. кер., адмін.
2.	Індивідуальні зустрічі з батьками.	Кл. кер., адмін.
3.	Засідання штабу профілактики правопорушень.	Керівник штабу
4.	Відвідування родини вдома (вивчення моральної, соціальної та духовної атмосфери, економічного та санітарного стану сім'ї).	Кл. кер., ЗВР
5.	Написання характеристики на учня, складання акту обстеження родини, здійснення відповідних записів у «Журналі спостережень».	Кл. кер.
6.	Надання індивідуальних консультацій батькам та вчителям.	Кл. керівники
7.	Залучення учня до гурткової роботи, позакласної та позаурочної діяльності, спортивних секцій.	наставники, кер. гуртків
8.	Діяльність центру дисципліни і порядку учнівського самоврядування.	Педагог-організатор
9.	Засідання комісії у справах дітей при виконкомі сільської ради.	Голова комісії
10.	Засідання загальношкільного батьківського комітету, Ради школи.	Голова ЗШБК, голова Ради школи

ДОДАТОК Н

План

заходів Бірківської ЗОШ І-ІІІ ступенів імені І. А. Цюпи по попередженню
бездоглядності та правопорушень серед учнівської молоді
(2020 -2021 н.р.)

№	Зміст заходів	Дата	Відповід.	Примітка
1.	Перевірити списки учнів, схильних до пп.	До 10.09	ЗВР	
2.	Залучити усіх учнів, схильних до п/п, до роботи у гуртках.	До 10.09	Кл. кер.	
3.	Вести систематичні спостереження за учнями, схильними до п/п.	Протягом року	ЗВР	
4.	Закріпити вчителів-наставників за учнями, схильними до п/п.	До 10.09	ЗВР	
5.	На засіданнях штабу профілактики п/п. заслуховувати звіти класних керівників, учителів-наставників, практичного психолога про роботу з учнями, схильними до п/п.	2 р. на рік	ЗВР Кл. кер.	
6.	Заслуховувати учнів, схильних до п/п., про їх зайнятість у вільний час.	2 р. на рік	ЗВР	
7.	Провести обстеження сімей усіх категорій, скласти відповідні акти.	До 15.09	ЗВР	
8.	Кожен випадок правопорушення розглядати на засіданні штабу п/п, Ради школи.	За необхідністю	ЗВР	
9.	На засіданнях Ради школи розглядати питання виховної та правовиховної роботи у школі.	1-2 р. на рік	Учитель правозн.	
10.	Провести конференцію громадськості, куди включити питання правової освіти населення, причини бездоглядності дітей	2 р. на рік	ЗВР, ЗНР Кл. кер.	
11.	Провести тиждень правових знань.	Грудень	ЗВР	
11.	Вести систематичний контроль за відвідуванням учнями школи.	Протягом року	Уч. правозн. ЗНР	
12.	Систематично проводити бесіди з учнями, схильними до п/п., з „тривожними дітьми”	Протягом року	ЗВР	
13.	про норми та правила поведінки, про відповідальність за свої вчинки.	Протягом року	ЗВР	
14.	Організувати зустрічі з представниками КМСН, ССН.	Протягом року	ЗВР	

ДОДАТОК П

Наші 3 рецепти роботи з батьками

***Рецепт перший:** зробіть батьків учнів своїми соратниками, союзниками, помічниками.

Батьки учнів мають бути найпотужнішою групою підтримки. Вони дуже потрібні і важливі помічники, нам треба лише розумно і грамотно побудувати роботу з ними. Напевно, серед батьків знайдеться ініціативна група, яка не відмовить вам у допомозі, а стане групою підтримки.

Пам'ятайте, шановні колеги, що з батьками учнів треба плести на...

*

Рецепт другий: використовуйте батьківські збори й індивідуальні зустрічі не лише для інформування про успішність та навчальний процес, а й про вікову психологію та проблеми дитини в цьому віці.

Інтернет ресурси нам дозволяють роздати батькам при зустрічі яскраві матеріали, з образними порівняннями і численними питаннями; матеріали, що написані живою і яскравою мовою, і змушують багато про що задуматись.

Не варто роздавати батькам нудні і дуже наукові статті про те, як правильно виховувати дітей!!

Інформаційний стенд для батьків

***Рецепт третій:** час від часу влаштовуйте для батьків учнів відкриті уроки зі свого предмета та коучинг.

Коли батьки відчують всю складність навчального процесу, відносини з ними покращаться і потеплішають. Адже, погодьтесь, мало хто бачить титанічні зусилля вчителя по вкладанню знань в голови учнів. Не треба нам, вчителям, боятися все це батькам наочно продемонструвати.

Коучинг – це партнерство, розкриття потенціалу та отримання бажаного результату.

Перетворити цю силу (силу батьків) у своїх соратників і помічників можна власним спокоєм і інтелектом, своєю освіченістю і компетентністю, своїм професіоналізмом і знанням справи, а ще своїм оптимізмом, гумором і просто благородством душі.

ДОДАТОК Р
ПЛАН ЗАХОДІВ
ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ БУЛІНГУ
Бірківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів
Імені І. А. Цюпи на 2020/2021 н. р.

№	Назва заходу	Цільова аудиторія	Термін виконання	Відповідальний
<i>Діагностичний етап</i>				
1.	Створення бази інструментарію для діагностування рівня напруги, тривожності в учнівських колективах		Вересень 2020	Адміністрація
2.	<p>Діагностування рівня напруги, тривожності в учнівських колективах:</p> <ul style="list-style-type: none"> -спостереження за міжособистісною поведінкою здобувачів освіти; психологічні діагностики мікроклімату, згуртованості класних колективів та емоційних станів учнів; -соціальне дослідження наявності референтних груп та відторгнених в колективах; -визначення рівня тривоги та депресії учнів. 	Усі категорії учасників освітнього процесу	Протягом навчального року	Заступник з НВР класні керівники
<i>Інформаційно-профілактичні заходи</i>				
3.	Обговорення питання протидії булінгу на загальношкільних	Батьки здобувачів	Жовтень 2020	Класні керівники

	батьківських зборах	освіти	Квітень 2021	
4.	Розробка пам'ятки «Маркери булінгу»	Класних керівників	Жовтень 2020	заступник директора з НВР
5.	Складання порад «Як допомогти дітям упоратися з булінгом»	Нарада при директорі	Квітень 2021	Заступник з НВР Класні керівники
6.	Круглий стіл для педагогічного колективу «Безпечна школа. Маски булінгу»	Педагогічний колектив	Січень 2021	Заступник директора з НВР, Класні керівники Педагог-організатор
7.	Вивчення законодавчих документів, практик протидії цькуванню	Педагогічний колектив	Протягом навчального року	Заступник директора з НВР, Класні керівники
Формування навичок дружніх стосунків здобувачів освіти				
8.	Проведення ранкових зустрічей з метою формування навичок дружніх стосунків	Здобувачі освіти	Протягом навчального року	Заступник директора з НВР, класні керівники
9.	Робота відеозалу . Перегляд кінострічок відповідної	Учні	Протягом навчального	Педагог-організатор

	спрямованості	1-9 класів	року	Класні керівники
10.	Проведення заходів в рамках Всеукраїнського тижня права «Стоп булінгу»	Педагогічний колектив Учнівський колектив	Протягом навчального року	Вчитель правознавства
<i>Психолого-педагогічний супровід</i>				
11.	Спостереження під час навчального процесу	Учні 1-9 класів	Протягом навчального року	Класні керівники
12.	Консультаційна робота з учасниками освітнього процесу	Учні 1-9 класів	Протягом навчального року	класні керівники
13.	Профілактично-просвітницька, корекційно-розвивальна робота з учасниками освітнього процесу	Учні 1-9 класів	Протягом навчального року	класні керівники
<i>Робота з батьками</i>				
14.	Тематичні батьківські збори «Протидія цькуванню в учнівському колективі»	батьки здобувачів освіти	Жовтень 2020 Квітень 2021	Заступник з НВР Класні керівники
15.	Поради батькам щодо зменшення ризиків булінгу та кібербулінгу для своєї дитини	батьки здобувачів освіти	Протягом навчального року	Класні керівники
16.	Тренінг «Як навчити дітей безпеці в Інтернеті»	батьки здобувачів освіти	Протягом навчального року	Педагог- організатор

ДОДАТОК С

	Змістові лінії	Зміст виховної діяльності		
		Назва виховної справи	Дата	Виконавець
Робота з учнями	ВЕРЕСЕНЬ. МІСЯЧНИК БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ			
	Ціннісне ставлення до себе	Тиждень безпеки руху (в рамках місячника «Увага! Діти на дорозі!» за окремим планом)	До 30.09	Вч. основ здоров'я
		Заходи до Міжнародного дня грамотності (08.09)	08.09	Вч.укр. мови
		Проведення рейду «Урок». Формування активу шкільного самоврядування, планування роботи	І-ий тиждень	Пед..орг
	Ціннісне ставлення до праці	Організація чергування учнів по школі. Анкетування в класах “Моє цікаве дозвілля”	До 07.09	Пед. орг.
		Акція «Допоможи ближньому»	Протягом місяця	Пед.орг., кл.керівники
	Ціннісне ставлення до природи	Конкурс букетів та композицій з квітів «Осінній дивограй»	26-27.09	Педагог-організатор
		Екологічні десанти «Зустрічаймо осінь»	Вересень	Вч. біології
	Ціннісне ставлення до культури і мистецтва	Всесвітній день бібліотек (30.09) Бібліотечний урок. «Цей дивосвіт - бібліотека»	30.09	Бібліотекар
		Огляд-конкурс на кращий куточок державної символіки в класних кімнатах "Символи країни - як дзеркало народної	До 25.09	Пед. орг. Кл.керів.

	душі»		
Ціннісне ставлення до сім'ї, родини, людей	День здоров'я, фізкультури та спорту. Спортивні змагання «Здоров'я і спорт поруч ідуть» Всесвітній день туризму (27.09)	До 12.09 27.09	Пед. орг. Вч. Фізкультур.
	Анкетування батьків «Ставлення батьків до проблем виховання»	Вересень	Заступник з НВР
	Організація волонтерського руху (створення волонтерських загонів по класах, планування їх роботи).	До 30.09	Пед..орг. Учнівське самоврядув.
	День батька (16.09) привітання для татусів	16.09	Класоводи
	Психологічний тренінг «Розвиток навичок поведінки у конфліктних ситуаціях»	25.09	Заступник з НВР
Ціннісне ставлення до суспільства і держави	Свято «День знань». Перший урок.	01.09	Заступн. з НВР Пед..орг. Кл. к.
	Колективна творча справа «Голуб миру». Виготовлення голубів з паперу до Міжнародного Дня миру (21.09) Флешмоб «Хай буде мир на всій Землі»	21.09.	Пед. орг. Учнівське врядування Кл. керівники
	Вивчення положень Конституції України, держ. символіки, традицій і звичаїв укр.народу, історії держави.	Вересень - Травень	Вчитель історії Кл.керівники класоводи
	Тиждень Бойової Слави (до Дня	Вересень	Пед. орг. Заступн.з

		визволення села, за окремим планом)	22.09	НВР
		Заходи до Дня партизанської слави (22.09) (за окремим планом)		Пед. орг Кл. керівники

	Змістові лінії	Зміст виховної діяльності		
		Назва виховної справи	Дата	Виконавець
Робота з учнями	ЖОВТЕНЬ. МІСЯЧНИК НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ			
	Ціннісне ставлення до себе	Флешмоб «Подаруй другу смайлик» до Всесвітнього дня посмішок	02.10	Класні керівники Самовряд.
		Святковий концерт до Дня освітянина Відеозвернення до вчителів «Вклоніться, люди, вчителю своєму»	02.10	Пед. орг. Заступн. з НВР
	Ціннісне ставлення до праці	Екологічні десанти «Наш двір – наша турбота»	Протягом місяця	Кл.керівники,
		Міжнародний день лікаря. Година спілкування «Люди в Білому» Відеозвернення до лікарів «Дякую, лікарю»	05.10	Кл.керівники Заступн. з НВР Педаг.-орг.
	Ціннісне ставлення до природи	Виховні години «Ми не байдужі: зробимо мікрорайон школи краще!»	Протягом місяця	Кл. керівники
		Упорядкування територій біля меморіалів.		Пед..орг
		Конкурс «Ми у відповіді за тих, кого приручили» до Всесвітнього дня тварин 04.10	Протягом 05.10-	Кл. керівники

		09.10	Педаг.-орг.
Ціннісне ставлення до культури і мистецтва	Години цікавих повідомлень до Всесвітнього тижня космосу – 04.10-10.10	Протягом тижня	Вч. фізики
	Міжнародний день музики. Конкурс «Дитячий пісенний вернісаж - 2020» для учнів 1-4 класів	01.10	Вч. музики Пед..орг
	Виставка учнівських малюнків «Моя земля – земля моїх батьків» (до Міжнародного дня людей похилого віку - 01.10.)	До 09.10	Пед..орг Вч. обр. мистц.
	Міжнародний день шкільних бібліотек (26.10) Акція «Подаруй бібліотеці книжку»	26.10	Учнівське врядування
Ціннісне ставлення до сім'ї, родини, людей	«Білої акації грона запашні». Акція волонтерського руху «Милосердя і доброта – людства два крила» до Міжнародного дня людей похилого віку (01.10.)	01.10	Класні керівники
	Благодійна ярмарка (допомога воїнам ООС)	жовтень	Пед..орг
	Уроки мужності: «Україна в огні»; «Недописані сповіді, які опалила війна ...»	28.10	Уч. історії Пед..орг
	Європейський День боротьби з торгівлею людьми (18.10) Тренінгові заняття «Торгівля людьми – сучасний прояв рабства», «Визначення проблеми торгівлі людьми»;	18.10	Затупник з НВР
Ціннісне ставлення до	Національно-патріотична гра «Козацькі розваги» до Дня українського козацтва (14.10.)	13.10	Учитель фізкультури

суспільства і держави	Виставка літератури у бібліотеці на військово-патріотичну тематику «Гордість і душа держави, її надія й оберіг».	До 14.10	Бібліотекар
	День визволення України від фашистських загарбників (28.10)	28.10	Учитель історії
	Профорієнтаційний бліцінформ «Де здобути професію військового»	Протягом місяця	Заступник з НВР
Змістові лінії	Зміст виховної діяльності		
	Назва виховної справи	Дата	Виконавець
	ЛИСТОПАД. МІСЯЧНИК ПРОФОРІЄНТАЦІЇ		
	Ціннісне ставлення до себе	Виховний захід «Толерантність – дорога до миру та співпраці» до Міжнародного дня толерантності (16.11)	16.11
Всесвітній день дитини.(20.11) Виховні години на тему:«У центрі Всесвіту дитина»		20.11	Кл.керівники
Колективне ігрове спілкування «Конверт життєвих ситуацій» до Всесвітнього дня доброти (13.11)		13.11	Заступн. з НВР Педаг.-орг. Класні керівн.
Бесіди лікарів з питань профілактики		Протягом	Працівники

	СНІДу, наркоманії, алкоголізму	місяця	амбулаторії
Ціннісне ставлення до праці	Зустріч з працівниками різних професій.	Протягом місяця	Заступн. з НВР
	Конкурс малюнків та учнівських творів «Професія моєї мрії»	До 10.11	Вч.обр.мис Вч.укр.м.
	День залізничника України. Інформаційна година. «Відповідальність професії – залізничника»	03.11	Кл. керівники
Ціннісне ставлення до природи	Шкільний фестиваль «Твої таланти, рідна школо!»	До 10.11	Пед. орг.
	Фотовернісаж «Природа навколо мене»	27.11	Учнівське врядування
Ціннісне ставлення до культури і мистецтва	День української писемності та мови. (09.11) «Рідна-мова краю батьківського пісня»	09.11	Вч. укр мови
	Конкурс малюнку на тему: «Геть паління – ми здорове покоління» до Міжнародного дня відмови від паління (19.11)	19.11	Пед..орг
Ціннісне ставлення до сім'ї, родини, людей	Всесвітній день дитини (20.11) Години спілкування «Знай свої права, дитино!»	20.11	Бібліотекар
	Міжнародний день толерантності. (16.11) Акція «Твори добро, бо ти - людина»	16.11	Класні керівники
	«Ми повинні нести іншим людям добро», «Добро починається з тебе» (класні години до Міжнародного дня інвалідів)	30.11	Заступн. з НВР Педаг.-орг Кл.керівники
Ціннісне	День гідності та свободи (21.11).	20.11	Застпн. з

ставленн я до суспільст ва і держави	(за окремим планом) Виховний захід – «Революції, що нас змінили»		НВР Пед. орг. Вч. історії.	
	Мітинг-реквієм до Дня пам'яті жертв Голодомору	28.11	Застпн. з НВР Пед. орг. Вчитель історії	
	День пам'яті жертв голодоморів та політичних репресій. (28.11) Акція «Запали свічку», Виховний захід «Біль душі людської».	27.11	Пед..орг. Вчитель історії	
	Тематичні виховні години «Освіта – шлях виходу нації на світову арену»	Протягом місяця	Кл.керівники	
Робота з учнями	Змістові лінії	Зміст виховної діяльності		
		Назва виховної справи	Дата	Виконавець
	ГРУДЕНЬ. МІСЯЧНИК ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ			
	Ціннісне ставленн я до себе	Всесвітній день боротьби зі СНІДом (01.12) Тематична лінійка «Не дай СНІДу шанс» Випуск листівки. Акція «Червона стрічка»	01.12	Заступн. з НВР Педаг.-орг Кл.керівники
		Конкурс малюнків «Скажемо СНІДу – Ні!»	Протягом місяця	Пед.орг.
Бесіда лікаря «Спортотм займайся – здоров'я набирайся»		Протягом місяця	Працівники амбулаторії	
Години спілування «Людина починається з добра» до Дня людей з обмеженими		02.12	Пед.орг.	

	МОЖЛИВОСТЯМИ.		
Ціннісне ставлення до праці	День Збройних Сил України (06.12) Вітальний флешмоб «Збройні сили України — Слава, гордість, міць країни!»	04.12	Заступн. з НВР Пед.орг. Кл.кер.
	КТС «Майстерня Діда Мороза» День замовлень подарунків Діду Морозу	Пр. місяця 04.12	Кер. гуртк. Пед.орг.
Ціннісне ставлення до природи	Конкурс на кращу новорічну іграшку «Сузір'я ялинкових прикрас»	До 18.12	Учнівське врядування
	Акція «Допоможемо зимуючим птахам» Екскурсія в зимовий парк	До 24.12	Класоводи, кл.керівники
	Конкурс «Найкрасивіша сніжинка», «Врятуймо ялинку в новий рік» - конкурс виробів.	До 24.12	Учнівське врядування
Ціннісне ставлення до культури і мистецтва	Новорічно-Різдвяний проєкт «На порозі Новий Рік»	Протягом місяця	Заступн. з НВР Пед.орг. Кл.кер.
	День Святителя Миколая Чудотворця. Свято «Дивовижна подорож Миколая Чудотворця»	19.12	Класоводи, кл.керівники Пед.орг
	Конкурс «Прикрасимо школу своїми руками»	Протягом місяця	Учнівське врядування
Ціннісне ставлення до сім'ї, родини,	День порозуміння з ВІЛ-інфікованими.	02.12	Кл . керівники
	Зустріч з волонтерами до Всесвітнього дня волонтерів(05.12) Відеозвернення до волонтерів	05.12	Пед..орг

	людей	Акції волонтерської допомоги та доброчинності «Світло добра у моїй душі» до Міжнародного Дня людей з інвалідністю (03.12)	До 03.12	Пед..орг Учнівське врядування
		Міжнародний день прав людини. (10.12)	10.12	Уч. права
	Ціннісне ставлення до суспільства і держави	Акція «16 днів проти насилля» (окремий план)	Грудень	Заступн. з НВР Пед.орг. Кл.кер.
		Тиждень правознавства (окремий план)	Грудень	Уч. права
		День вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС) Години історії «Чорнобиль. Трагедія. Подвиг. Застереження»; круглий стіл для старшокласників «Чорнобиль – Люди – Міста – Солідарність - Майбутнє»	14.12	Класні керівники
Робота з учнями	Змістові лінії	Зміст виховної діяльності		
		Назва виховної справи	Дата	Виконавець
	СІЧЕНЬ. МІСЯЧНИК МОРАЛЬНО-ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ			
	Ціннісне ставлення	Проведення годин спілкування за темами: «Живи, твори, добро звершай», «Людина починається з добра», «Бережи час: він віддячить тобі здоров'ям та знаннями»	Протягом місяця	Класоводи Кл. керівники Пед.орг
Організація зустрічей з представниками правоохоронних органів з метою		Протягом	Адміністраці	

до себе	попередження правопорушень серед неповнолітніх	місяця	я
	Змагання з футболу, волейболу, баскетболу.	24.01	Вч. фізкультури
Ціннісне ставлення до праці	Профорієнтаційні дослідження «Професія моєї мрії». Зустріч з дільничним «Як працюється дільничному?»	Протягом місяця	Класні керівники
Ціннісне ставлення до природи	Конкурс снігової скульптури. Гра в сніжки.	Січень	Кл. керівники
	Екологічна акція «Допоможемо зимуючим птахам»	Протягом місяця	Учнівське врядування
	Круглий стіл «Наш обов'язок зберегти природу» 5-7 кл.	29.01	Вч. біології
Ціннісне ставлення до культури і мистецтва	Новий рік за старим стилем. День святителя Василя Великого (14.01). Конкурс колядок, щедрівок «Дозвольте колядувати, дім звеселяти!» Різдвяний вертеп онлайн	14.01	Пед. орг. Учнівське врядування
	Конкурс дитячого малюнку «Доброта очима дітей»	Протягом місяця	Кл. керівн. Вч. обр. мист.
	Флешмоб «Діти єднають Україну» до Дня соборності України (22.01) Акція «Ланцюг єдності»	22.01	Заступн. з НВР Пед..орг
Ціннісне ставлення до сім'ї, родини, людей	Батьківський лекторій «Правові механізми захисту дітей та родини. Зустріч з юристом»	До 25.01	Заступн. з НВР
	«Інженерний тиждень» до Дня дітей-винахідників (17.01)	Пр. тижня 12.01-	Учнівське врядування

		17.01	
	Міжнародний день обіймів (21.01) Виставка світлин «Найніжніші обійми у світі»	21.01	Пед.. орг
Ціннісне ставлення до суспільства і держави	День соборності України (день злуки) (22.01) Тематична лінійка «Від роду до народу слався, Україно».	22.01	Пед. ..орг Вчителі історії.
	«Патріотизм – потреба України, кожного українця» - година спілкування 7-9 кл.	25.01	Пед. ..орг Вч.історії.
	Учнівська конференція «Гіркі сторінки історії народу» до Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту (27.01.)	27.01	Вчителі історії Кл. керівники
	День пам'яті Героїв Крут (29.01) Лінійка «Квіти у полі, там де Крути...»	29.01	Пед.орг.
	Лист воїну ООС. Волонтерська діяльність	Протягом місяця	Учнівське врядування

Змістові лінії	Зміст виховної діяльності		
	Назва виховної справи	Дата	Виконавець
ЛЮТИЙ. МІСЯЧНИК РОДИННОГО ВИХОВАННЯ			
Ціннісне ставлення до себе	КТС «Виховуємо лідерські якості»	Протягом місяця	Пед.- організатор
	День безпечного Інтернету (09.02) Бесіди про безпечне, відповідальне і позитивне використання цифрових технологій для дітей	09.02	Вч. інформатики
	Міжнародний день рідної мови (21.02) Онлайн журнал «Мова, оспівана в піснях»	21.02	Вч. укр.. мови
Ціннісне ставлення до праці	Рейд-перевірка «Збереження шкільного майна»	Лютий	Пед.орг.
	Тематичний діалог «Як не помилитися у виборі професії» Анкетування	До 05.02	Кл. керівники.
	Профорієнтаційні екскурсії	Протягом місяця	Заступн. з НВР
Ціннісне ставлення до природи	Стрітення Господнє (15.02) Фольклорне свято «Стрітення» для 1-4 кл.	15.02	Класоводи
	Екологічна акція «Годівничка», допомога зимуючим птахам	Протягом місяця	Учні вкє врядув

			ання
Ціннісне ставлення до культури і мистецтва	День Святого Валентина (14.02) «Любов дала життя, рух і силу»-розважальна програма	12.02	Пед.орг. г. Кл.кер.
	Турнір ерудитів «Подорож океаном рідної мови» до Міжнародного дня рідної мови	21.02.	Вчителі і укр. мови.
	Відеозвернення подяка воїну ООС (волонтерська робота)	лютий	Пед..орг. г. Уч. врядування
	Огляд екоатерів Веселка - 2021	Протягом місяця	Вч.музик, Пед.орг. г. вч. біол.
Ціннісне ставлення до сім'ї, родини, людей	Фотовиставка «Моя родина – найкраща»	05.02	Пед..орг. г.
	Тематичні виховні години «Обереги материнства», «Ми з того краю, де сопілка грає»	Протягом місяця	Кл.кер 5-11 класи
	День спонтанного прояву доброти (17.02) Акція «Твори добро. Подаруй щастя тим, кого любиш»	17.02	Уч. врядування
Ціннісне	День державного герба України	19.02	ЗДНВР

ставлення до суспільства і держави	(19.02) Інформаційні хвилинки		Кл.кер. Пед.орг. г.
	День пам'яті воїнів - інтернаціоналістів День вшанування учасників бойових Дій на території інших держав (15.02) Тематична лінійка «Ціна чужої війни»	15.02	Вч. історії
	День Героїв Небесної Сотні (20.02) Заходи на вшанування подвигу Героїв Небесної Сотні, які віддали своє життя під час Революції гідності	Протягом тижня	ЗДНВР Пед..орг г Вч. історії
	Тематичні години спілкування «Твій ровесник в Україні і за кордоном» (профілактика поширення ксенофобських і расистських проявів серед дітей та учнівської молоді)	Протягом місяця	Заступ н. з НВР

Робота з учнями	Змістові лінії	Зміст виховної діяльності		
		Назва виховної справи	Дата	Виконавець
	Ціннісне ставлення	БЕРЕЗЕНЬ. МІСЯЧНИК ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ		
	Бесіда «Правила особистої гігієни»	05.03	Кл.керівни	

до себе			к Класов оди
	Індивідуальні бесіди з учнями «групи ризику»	Протягом місяця	Заступ н. з НВР
	Флешмоб «Молодь обирає здоров'я»	До 31.03	Пед.ор г. Класні керівни ки
	Тематичні уроки «1 Березня – день боротьби з наркоманією»	02.03	Класні кервни ки
	Літературно-музичний захід «Ми вам вклоняємось, дорогі жінки» до Міжнародного жіночого дня (08.03)	05.03	Заступ ник з НВР Пед..ор г
	Міжнародний день щастя (20.03) Створення відео «Щастя поруч»	19.03	Учнівс ьке врядув ання
Ціннісне ставлення до праці	Психологічні голини з профорієнтації: «Коли робота приносить радість» 7 клас: «Ти і ринок праці» 8 класи: «Трудові канікули», «Держава потребує професіоналів» 9 клас.	До 05.03	Заступ ник з НВР Кл.кері вники
	КТС Підготовка до святкування 8	До 08.03	Учнівс ьке

	Березня Створення відео-привітання жінок зі святом		врядув ання
Ціннісне ставлення до природи	Всесвітній день водних ресурсів (23.03) Екологічні уроки «Воду бережи, козаче, – і вона тобі віддячить».	23.03	Вч. біології
Ціннісне ставлення до культури і мистецтва	«Шевченківські дні» (за окремим планом) . Виховний захід «Уклін тобі, Тарасе!»	09 – 11.03	Вч.укр. мови Кл.кері вники
	Міжнародний день театру (27.03) «Актори серед нас» (Інсценізація казок).	26. 03	Кл.кері вники Класов оди
Ціннісне ставлення до сім'ї, родини, людей	Участь у шкільному та районному конкурсі читців творів Т. Г. Шевченка « Вінок Шевченкові сплітаємо із віршів»	23.03	Вч. укр.. мови
	Батьківський лекторій «Книга в родині. Що і як читають діти. Новинки літератури»	26.03	Заступ ник з НВР
	Акція «Сюрприз для мами зроблений власноруч»	До 08.03	Кл.кері вники класов оди
Ціннісне ставлення до суспільства і держави	День українського добровольця (14.03) Бесіди на тему: «Люди, які прославили мій край», «Славетні українці», «Пам'ятаймо героїв	12.03	Кл.кері вники Вч.істо рії

	Гра-мандрівка «Моя рідна Україна»	19.03	Класоводи 1-4 кл. Пед..орг
	Всесвітній день поезії (21.03). Онлайн конкурс читців авторського вірша про Україну	19.03	Пед..орг Уч.врядування

	Змістові лінії	Зміст виховної діяльності		
		Назва виховної справи	Дата	Виконавець
Робота з учнями	КВІТЕНЬ. МІСЯЧНИК ПАТРІОТИЧОГО ВИХОВАННЯ			
	Ціннісне ставлення до себе	Бесіди по класам з обговоренням ситуацій «Завтрашній характер – у сьогоднішньому вчинкові»	До 09.04	Класні керівники
		День Сміху (01.04) Виставка стінгазет «Весняні посмішки»	01.04.	Пед..орг
		Всесвітній День розповсюдження знань про аутизм (02.04) Випуск буклетів	02.04	Уч.врядування
		Міжнародний день спорту на благо миру та розвитку (06.04) Ранкова зарядка для учнів школи. Всесвітній день здоров'я (07.04) Фестиваль «Пропаганда здорового способу життя»,	06.04-07.04	Пед..орг Учителів фізкульт

	«Циферблат життя - здоров'я».		тури
Ціннісне ставлення до праці	Участь у Всеукраїнському місячнику чистоти та благоустрою» (за окремим планом)	Квітень	Класні керівники
	Великдень (19.04). «Великодній тиждень добра. Участь у заходах до Великоднього тижня добра. Конкурс – виставка писанок і вишиванок «Писанкове мереживо»	13.04-19.04	Пед..орг г Кл.керівники Класоводи
Ціннісне ставлення до природи	Міжнародний день пам'яті Чорнобиля (26.04) Тематична лінійка «Чорнобильська катастрофа – катастрофа віку»	26.04	Кл.кер. ,Пед.орг. Вч. фізики
	День довкілля (17.04). «Нехай земля квітує всюди»- конкурс-захист проєктів	До 17.04	Вч. біології
	Всесвітній день Землі (22.04) Екологічний квест «Жива планета» Благоустрій клумби «Зернини квітів з зернами любові нехай на всіх планетах проростуть...»	22.04	Пед..орг г Учнівське врядування
Ціннісне ставлення до культури і	Міжнародний день дитячої книги (02.04).	02.04	Бібліотекар
	Екскурсія до бібліотеки Всесвітній день книги і авторського	23.04	Класоводи

мистецтва	права (23.04)		
	Всесвітній День авіації і космонавтики (12.04) Конкурс малюнків «Космічні фантазії»	12.04	Вч. астрон омії
Ціннісне ставлення до сім'ї, родини, людей	КТС. «Як добре, що є на землі моя хата, як добре, що рідних у мене багато»	23.04.	Кл. кер.
	Батьківський лекторій «Фактори, що впливають на психологічний дискомфорт школяра. Їх усунення»	Протягом місяця	Заступ ник з НВР Кл. керівни ки
Ціннісне ставлення до суспільств а і держави	Міжнародний день пам'яток історії та культури (18.04). Виховна година «Пам'ятки світу»	19.04	Вч. історії
	Конкурс декоративно-ужиткового мистецтва «Знай і люби свій край»	Протягом місяця	Вч. тудово го навчан ня

	Змістові лінії	Зміст виховної діяльності		
		Назва виховної справи	Дата	Виконавець
Робота з учнями	Ціннісне ставлення до себе	ТРАВЕНЬ. МІСЯЧНИК МИЛОСЕРДЯ		
		Тиждень безпеки дорожнього руху. Єдині уроки з правил дорожнього руху та користування громадським транспортом	Травень	Класоводи, Класні Керівники Учні вкє вряд.
		День пам'яті та примирення(08-09.05). Проведення тематичних виховних заходів у класних колективах та школі (за окремим планом) Участь в акції «Ветеран живе поряд»	08.05-09.05	Класні керівники Класоводи Адміністрація
		Участь у Всеукраїнському військово-патріотичному фестивалі «Джура»	Травень	Пед..орг Вч.фізкультури
		Конкурс серед учнів «Кращий волонтер року»	Травень	Пед..орг
		Психологічна підготовка до ДПА та	Травень	Вчителі-

	ЗНО. Профілактика стресів.		предметники
Ціннісне ставлення до праці	Екологічний челенж «О земле, краю мій єдиний!»	Травень	Класні керівники Вч. біології
	Міжнародний день музеїв.(18.05) Екскурсії до шкільних музеїв	18.05	Вч. історії
Ціннісне ставлення до природи	Екологічний челенж «Чисте село – чиста земля»	09.05	Класні керівники Вч. біології
	День Сонця (03.05). Інформаційні хвилинки	04.05	Учнівське в'язд.
Ціннісне ставлення до культури і мистецтва	Стріт-арт на асфальті «Дитинство – це я і ти!»	27.05	Класні керівники
	День української вишиванки. Конкурс на «Кращу вишиванку» ФЛЕШМОБ	20.05	Пед. орг
Ціннісне ставлення до сім'ї, родини, людей	Родинні свята до Дня матері (09.05) «Нехай волошками цвітуть для Вас світанки»	10.05	Класні керівники Класоводи
	Акція «Зоріють маки пам'яті»	8.09	Класні керівники

	Заходи до Міжнародного Дня родини(сім'ї) (15.05)	15.05.	Пед. Орг Класні керівники
	СВЯТО ОСТАНЬОГО ДЗВОНІКА «Дзвони ж нам дзвонику останній»	28.05	Заступник з НВР Пед. орг
Ціннісне ставлення до суспільства і держави	Дні пам'яті та примирення, присвячені пам'яті жертв Другої світової війни. Мітинг до Дня Перемоги. «Знов білим цвітом вкрилися сади, і знов приходить свято Перемоги»	8-9.05	Адміністрація Вчителі Учні
	Тиждень безпеки життєдіяльності та охорони праці «Безпека – це мета, а безпека життєдіяльності – засоби, шляхи, методи її досягнення»	Травень	Кл.керівники Класоводи
	День Європи (15.05) Онлайн вікторина «Країнами Європи»	14.05	Вчитель географії, історії
	День скорботи і пам'яті жертв депортації кримськотатарського народу (18.05) Години спілкування	18.05	Вч. історії

*«Діти повинні жити у світі краси, гри, казки,
музики, малюнка, фантазії, творчості.*

*Вони відразу і невимушено освоюються зі щастям,
бо вони самі по природі своїй – радість і щастя.»*

В.Сухомлинський

